

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ:	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 „ — „	VIKTOR HORNÝANSZKY.	
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Dobří priatelia.

Niečo o chudobných a roľníkoch.

II.

Veľa nerestí zapríčiní na svete divá náruživosť, násilnosť, nerozvažitosť, ktorá chce vyskytnuté sa veci so zviazanými očima a na jedno udretie riešiť. Ale verte že ešte viac nerestí, nevyliečiteľných rán, nenahraditeľných chýb, premeškání zapríčinila obzvlášte u nás netečnosť, ktorej vždy len jedno a to isté slovo čujeme že: . . . nedbám.

Drahí moji, tieto slová: netečnosť, nedbám, teda dobre, bude, jako bude — vždy za také nebezpečie držíme, ktoré nepozorovane podzierajú životný strom tak obcí, jako jednotlivých gazdov, jako ten červ, ktorý zapríčiňuje hnilobu aj najsilnejšieho stromu

Ale vysvetlim to ešte zreteľnejšie.

Nespravodlivi by sme boli, keď by sme nevyznali, že v záujme roľníkov sa veľa prospšného učinilo v najnovšom čase . . .

Chvála Pánu Bohu! Ten ľud, ktorý je bohabojný, kráľa a vlasť milujúci, pracovitý, striezlivý — to aj zaslúži.

Ale ešte by sa malo a má viac konať! Však ale uverte mi, že na viac miestach ste vy sami príčina, že sa viac nekoná. A prečo?

Lebo ste — neteční!

Predbežne spomeniem len jeden pád.

Hľa, dnes už v tejto vlasti — v susedných už od dávna — každý myslieť znajúci človek nahliada, že do bahna zviaznutý voz dedinského dobrobytu len spojenými silami, počestným, úprimným, zákonným spolčovaním možno vytiahnuť. Nahliadne, že ľud nemá lepšej samoobrany, pomoci ku zdravšiemu hospodárskemu životu, jako sú úverkové a potravné spolky, slovom činenie dľa toho starého príslovia, že: «Pomáhaj si, aj Boh ti pomôže!»

A predsa čo sa stáva?

Sú stolice a v týchto na stá obcí, kde ešte aj teraz spia!

Síce čujú, čítajú, snáď aj sami skusujú, že kde sa spojenými silami prichytili ku práci, tam sa počína brieždiť hviezda blahobytu, tam počína pukáť kvet sporivosti, tam rozkvetá de-

dinský dobrobyt, tam hynie úžera, jako jedovatá burina!

A predsa čo sa stáva?

Keď opravdoví priatelia ľudu (nie ale ľudári), všetko toto ľudu predložia, zo sna ho preberajú, ľud to netečne prijíma vraviac: «nedbám; veru teda dobre by bolo! Ale takto, onako! . . .»

Teda vidíte drahí moji, to je tá nerest, že nedbáme o náš osud. Tá nerest, že vždy to čakáme, aby nám rany naše iný vyhojil a zapomínáme, že vyhojenie tejto rany zväčša od nás samých závisí.

Milujeme slovenský ľud celým zápalom duše, ale keď on aj napotom bude netečný oproti svojmu osudu, to hovoríme, že zaslúži svoj trest.

Môžeme my čokoľvek robiť, keď neznáme prijať ľud k nahliadnutiu, že jedna najhlavnejšia tajnosť blahobytu jeho v rukách jeho je složená: všetko naše ustávanie je daromné.

Tu je teda čas, aby jedna každá obec so sebou sa porátala:

Chce-li zaostať v netečnosti a nečinnosti, alebo dokáže, že má v sebe životnú silu, múdrosť, chuť k tomu, aby jej dobrobyt prekvitáť mohol.

Volte si!

*

Spomenul som, že jedna hlavná príčina našich hospodárskych nerestí je: netečnosť nášho ľudu oproti svojmu vlastnému osudu. Že náš ľud zväčša len o dnes sa stará, ale zriedka myslí na zajtra. S budúcnosťou práve ani neráta.

To je veľká chyba, drahí moji, lebo takáto netečnosť nielen chuť ku práci napadne, ale tak rečeno nemožnou učini ešte aj nádej napredovania ku lepšej budúcnosti. Takáto netečnosť skutočne zmeraveným učini celý rad našich obcí. Tam je všetko ticho, jako čo by tam bol hrobitov, do ktorého ostatné pozostatky dobrobytu pochovajú.

Jako v pozdnú jaseň zostane kde-tu jedna ratolesť, jeden kvet, jedna svieža pažif: tak zpočiatku medzi našich veľa obcí kde-tu možno vidieť ešte stopu starého dobrobytu, jedno ohnište . . . Ostatné všetky pochoval čas napredovania, jako sú: nerozumné úverkové tvary, zlé hospodárenie, nem-

losrdná úžera, odhodená sporivosť, zlá výchova, nemravnosť a iné . . .

A na týchto hrudách, jako dudok tam sedí netečnosť, čakajúc aj na pohrobenie stopy z dobrobytu . . .

Však ver, drahí moji, je to smutný obraz? Smutný, ale opravdový.

Musíme však uznať, že príčinou tohoto plačlivého stavu nielen netečnosť ľudu, poťažne ľud sám je príčinou.

Keď v uhorskej krajine pred 50 rokami padlo poddanstvo, roľnícky ľud stal sa slobodným . . . tí, ktorí dobrovoľne, z dobrého úmyslu slobodným učinili tento ľud, asi takto mu riekli:

— Boli ste naši sluhovia; teraz ste slobodní. Chodte, kráčajte svojou cestou, nech vás vodi váš triezvy rozum, náhľad a múdrosť.

Tak sa odlúčili jeden od druhého tí, ktorých viazala prastará zem takrečeno ku jednému taniere, ku jednej soľničke, ku jednému chlebu; ku spoločnému záujmu. Veľké majetky takrečeno striasly so seba to povolanie, ktoré doteraz plnily: zamestnávanie, ustávanie za záležitosťami malých ľudí, roľníkov . . . Stali sa netečnými oproti ľudu.

Roľníci ale započali slobodný, nepoddanský život a 50 rokov kráčajú po tejto ceste. A týchto 50 rokov pri veľmi dostačilo k tomu, aby nastúpilo to, čo si len jednotlivé starostlivé duše prialy, že totiž aby väčšie majetky v prirodenej spojitosti stály s menšími, že potrebujú zemských pánov vodiacu ruku, smerodajnú dobrú vôľu práve tak, jako slnečné teplo, svetlo ostatnie nebeské telesá.

Hľa musel dojsť čas, v ktorom sa oprotiprirodne rozpadnutie vypomstilo. Keď vzdialení . . . ďaleko vzdialení zas jeden druhého vyhľadávajú: väčší majitelia a roľníci. Keď roľnícky stav narieka, bedáka: Vy zemskí páni, a túžobne prosí: Neváhajte, tu je čas, aby ste zaplnili váš starý zástoj, ku ktorému ste povolani dľa vašich väčších majetkov, spojitosti, umenia.

Lepšia budúcnosť teda, drahí moji, má dve cesty. Po jednej musíte kráčať vy. A po tejto ceste treba, aby vás viedlo triezve rozmyšľanie, dôvera. Precítnite teda z netečnosti a ponáhľajte sa na túto cestu!

Druhou cestou musia vám kráčať v ústrety statkári, vzdelaní ľudia, aby vám pomohli. Teda i títo musia striasť obvyklú netečnosť, nebanie o ľud.

Po týchto dvoch cestách kráčajúc utvorí sa spolok vedúcej triedy a krvopotne pracujúcej triedy.

Toto je jediná, istá cesta lepšej budúcnosti, blahobytu.

Slovo k rodákom.

Názvom kresťana sa honosí a nad pohanov pohanskejšie žiť, to je pekelné umenie ľudárov. Nie všetkých. Sú medzi nimi aj idealistovia, ktorí skutočne milujú ľud a ktorí všemožne radi by nasledovať Krista. Ale málo, sotva zo pár je takých a tí v strane nič neplatia. V popredí stoja havkáči, pomerne početní, ba svet ako ľudárov len týchto pozná. Škoda lepšieho osudu hodných idealistov, že sú v tak planej spoločnosti a beda krajine, spoločnosti občianskej i kresťanstvu, že nachodia sa i trpenými sú ľudia na rúcaní všetkého dobrého pracujúci.

Kde sa zrodili, v akej spoločnosti vyrástli a s kým obcujú títo kriklúni, keď dľa ich účinkov zdalo by sa predpokladať, že sa snád celá krajina zblaznela, alebo že všetci občania bez rozdielu sú hlúpi a blbí? Lebo veď také veci blásajú a tvrdia, ktoré i blbcom ľahko je uveriť. Prekrúcajú, šudia v mene najsvätejšieho pokladu nášho, v mene kresťanstva. Na pranier nutno ich postaví a menovite zaslepených pisateľov «Alkotmány» a «Kresťana». Len nedávno opovážili sa blabtať, že sa v Uhorsku nachádza jedna ústavná a maďarsko-národná strana a to je vraj strana ľudárska. — Veliká výpoveď, za ktorú by zaslúžili poslanými byť — a to čím skôr — do blázinca — Fajku tabaku by nedal nikto za takú ústavu, ktorú len ľudári zastupujú a bol by to za národ, ktorý iba ľudári repräsentujú. Takto a toľme sa podnes ešte žiadna žaba nenadýmala. Francúzi hovoria, že apetít medzi jedením prichodí a dokazuje sa to i na strane bruchopasníkov. Najprv sa len s kresťanstvom stotožňovali ľudári, dnes oni sami sú národom a ochrancami ústavy a v krátkom čase osoboľ sa budú i božskú prozreteľnosť.

Falšujú aj históriu keď neočate tvrdia, že protestantizmus uhorský bol nepriateľom ústavy a národa, a protestantom upierajú patriotizmus i kresťanstvo, a nevidia svoju nekonečnú blbosť. Toľkej neočatosti svet ešte nevidel, tak že až nenesmysel by bol proti nej slová šíriť, lebo veď hlúposť tvrdenia je na bielom dni.

Deväťsto rokov stály kríže v Uhorsku. Porúchaly i pováľaly sa. Zub času ani tie neobišiel, prirodzene: lebo hmota, keď aj vyššie veci znázorňuje, podrobená je porušeniu. Videli spusty kresťania a opravili úrazy. Tak to bolo zavše a bude i naďalej, — len nie u ľudárov. Veď čo robia s udajnými urážkami kríža, to vie každý.

Niečo o chudobných a roľníkoch.

II.

Veľa nerestí zapríčiní na svete divá náruživosť, násilnosť, nerozvažitosť, ktorá chce vyskytnuté sa veci so zviazanými očami a na jedno udretie riešiť. Ale verte že ešte viac nerestí, nevyliciteľných rán, nenahraditeľných chýb, premeškaní zapríčinila obzvlášte u nás netečnosť, ktorej vždy len jedno a to isté slovo čujeme že: . . . nedbám.

Drahí moji, tieto slová: netečnosť, nedbám, teda dobre, bude, jako bude — vždy za také nebezpečie držíme, ktoré nepozorovane podzierajú životný strom tak obcí, jako jednotlivých gazdov, jako ten červ, ktorý zapríčiňuje hnilobu aj najsilnejšieho stromu.

Ale vysvetlim to ešte zreteľnejšie.

Nespravodliví by sme boli, keď by sme nevyznali, že v záujme roľníkov sa veľa prospešného učinilo v najnovšom čase . . .

Chvála Pánu Bohu! Ten ľud, ktorý je bohabojný, kráľ a vlasť milujúci, pracovitý, striezlivý — to aj zaslúži.

Ale ešte by sa malo a má viac konať! Však ale uverte mi, že na viac miestach ste vy sami príčina, že sa viac nekoná. A prečo?

Lebo ste — neteční!

Predbežne spomeniem len jeden pád.

Hľa, dnes už v tejto vlasti — v susedných už od dávna — každý myslieť znajúci človek nahliada, že do bahna zviaznutý voz dedinského dobrobytu len spojenými silami, počestným, úprimným, zákonným spolčovaním možno vytiahnuť. Nahliadne, že ľud nemá lepšej samoobrany, pomoci ku zdravšiemu hospodárskemu životu, jako sú úverkové a potravné spolky, slovom činenie dľa toho starého príslovia, že: «Pomáhaj si, aj Boh ti pomôže!»

A predsa čo sa stáva?

Sú stolice a v týchto na stá obcí, kde ešte aj teraz spia!

Síce čujú, čítajú, snáď aj sami skusujú, že kde sa spojenými silami prichytili ku práci, tam sa počína briezdiť hviezda blahobytu, tam počína pukaf kvet sporivosti, tam rozkvetá de-

dinský dobrobyt, tam hynie úžera, jako jedovatá burina!

A predsa čo sa stáva?

Keď opravdoví priatelia ľudu (nie ale ľudári), všetko toto ľudu predložia, zo sna ho preberajú, ľud to netečne prijíma vraviac: «nedbám; veru teda dobre by bolo! Ale takto, onako! . . .»

Teda vidíte drahí moji, to je tá neresť, že nedbáme o náš osud. Tá neresť, že vždy to čakáme, aby nám rany naše iný vyhojil a zapomínáme, že vyhojenie tejto rany zväčša od nás samých závisí.

Milujeme slovenský ľud celým zápalom duše, ale keď on aj napotom bude netečný oproti svojmu osudu, to hovoríme, že zaslúži svoj trest.

Môžeme my čokoľvek robiť, keď neznáme priťmať ľud k nahliadnutiu, že jedna najhlavnejšia tajnosť blahobytu jeho v rukách jeho je složená: všetko naše ustávanie je daromné.

Tu je teda čas, aby jedna každá obec so sebou sa porátala:

Chce-li zaostať v netečnosti a nečinnosti, alebo dokáže, že má v sebe životnú silu, múdrosť, chuť k tomu, aby jej dobrobyt prekvitaf mohol.

Volte si!

*

Spomenul som, že jedna hlavná príčina našich hospodárskych nerestí je: netečnosť nášho ľudu oproti svojmu vlastnému osudu. Že náš ľud zväčša len o dnes sa stará, ale zriedka myslí na zajtra. S budúcnosťou práve ani neráta.

To je veľká chyba, drahí moji, lebo takáto netečnosť nielen chuť ku práci napadne, ale tak rečeno nemožnou učiní ešte aj nádej napredovania ku lepšej budúcnosti. Takáto netečnosť skutočne zmeraveným učiní celý rad našich obcí. Tam je všetko ticho, jako čo by tam bol hrobitov, do ktorého ostatné pozostatky dobrobytu pochovajú.

Jako v pozdnú jaseň zostane kde-tu jedna ratolesť, jeden kvet, jedna svieža pažif: tak zpo- medzi našich veľa obcí kde-tu možno vidieť ešte stopu starého dobrobytu, jedno ohnište . . . Ostatnie všetky pochoval čas napredovania, jako sú: nerozumné úverkové tvary, zlé hospodárenie, nem-

losrdná úžera, odhodená sporivosť, zlá výchova, nemravnosť a iné . . .

A na týchto hrudách, jako dudok tam sedí netečnosť, čakajúc aj na pohrobenie stopy z dobrobytu . . .

Však ver, drahí moji, je to smutný obraz? Smutný, ale opravdový.

Musíme však uznať, že príčinou tohoto plačlivého stavu nielen netečnosť ľudu, poľahke ľud sám je príčinou.

Keď v uhorskej krajine pred 50 rokami padlo poddanstvo, roľnícky ľud stal sa slobodným . . . tí, ktorí dobrovoľne, z dobrého úmyslu slobodným učinili tento ľud, asi takto mu riekli:

— Boli ste naši sluhovia; teraz ste slobodní. Chodte, kráčajte svojou cestou, nech vás vodi váš triezvy rozum, náhľad a múdrosť.

Tak sa odlúčili jeden od druhého tí, ktorých viazala prastará zem takrečeno ku jednému tanieru, ku jednej soľničke, ku jednému chlebu; ku spoločnému záujmu. Veľké majetky takrečeno striasly so seba to povolanie, ktoré doteraz plnily: zamestnávanie, ustávanie za záležitosťami malých ľudí, roľníkov . . . Stali sa netečnými oproti ľudu.

Roľníci ale započali slobodný, nepoddanský život a 50 rokov kráčajú po tejto ceste. A týchto 50 rokov pri veľmi dostačilo k tomu, aby nastúpilo to, čo si len jednotlivé starostlivé duše prialy, že totiž aby väčšie majetky v prirodenej spojitosti stály s menšími, že potrebujú zemských pánov vodiacu ruku, smerodajnú dobrú vôľu práve tak, jako slnečné teplo, svetlo ostatnie nebeské telesá.

Hľa musel dojsť čas, v ktorom sa oprotiprirodné rozpadnutie vypomstilo. Keď vzdialení . . . ďaleko vzdialení zas jeden druhého vyhľadávajú: väčší majitelia a roľníci. Keď roľnícky stav narieka, bedáka: Vy zemskí páni, a túžobne prosí: Neváhajte, tu je čas, aby ste zaplnili váš starý zástož, ku ktorému ste povolaní dľa vašich väčších majetkov, spojitosti, umenia.

Lepšia budúcnosť teda, drahí moji, má dve cesty. Po jednej musíte kráčať vy. A po tejto ceste treba, aby vás viedlo triezve rozmýšľanie, dôvera. Precítnite teda z netečnosti a ponáhľajte sa na túto cestu!

Druhou cestou musia vám kráčať v ústrety statkári, vzdelaní ľudia, aby vám pomohli. Teda i títo musia striasť obvyklú netečnosť, nedbanie o ľud.

Po týchto dvoch cestách kráčajúc utvorí sa spolok vedúcej triedy a krvopotne pracujúcej triedy.

Toto je jediná, istá cesta lepšej budúcnosti, blahobytu.

Slovo k rodákam.

Názvom kresťana sa honosí a nad pohanov pohanskejšie žij, to je pekelné umenie ľudárov. Nie všetkých. Sú medzi nimi aj idealistovia, ktorí skutočne milujú ľud a ktorí všemožne radi by nasledovať Krista. Ale málo, sotva zo pár je takých a tí v strane nič neplatia. V popredí stoja havkáči, pomerne početní, ba svet ako ľudárov len týchto pozná. Škoda lepšieho osudu hodných idealistov, že sú v tak planej spoločnosti a beda krajine, spoločnosti občianskej i kresťanstvu, že nachodia sa i trpenými sú ľudia na rúcaní všetkého dobrého pracujúci.

Kde sa zrodili, v akej spoločnosti vyrástli a s kým obcujú títo kriklúni, keď dľa ich účinkov zdalo by sa predpokladať, že sa snád celá krajina zblaznela, alebo že všetci občania bez rozdielu sú hlúpi a blbí? Lebo veď také veci hlásajú a tvrdia, ktoré i blbcom ťažko je uveriť. Prekrúcajú, šudia v mene najsvätejšieho pokladu nášho, v mene kresťanstva. Na pranier nutno ich postaviť a menovite zaslepených pisateľov «Alkotmánya» a «Kresťana». Len nedávno opovážili sa blabtať, že sa v Uhorsku nachádza jedna ústavná a maďarsko-národná strana a to je vraj strana ľudárska. — Veliká výpoveď, za ktorú by zaslúžili poslanými byť — a to čím skôr — do blázince. — Fajku tabaku by nedal nikto za takú ústavu, ktorú len ľudári zastupujú a bol by to za národ, ktorý iba ľudári repräsentujú. Takto a toľme sa podnes ešte žiadna žaba nenadýmala. Francúzi hovoria, že appetít medzi jedením prichodí a dokazuje sa to i na strane bruchopasníkov. Najprv sa len s kresťanstvom stotožňovali ľudári, dnes oni sami sú národom a ochrancami ústavy a v krátkom čase osobovať si budú i božskú prozreteľnosť.

Falšujú aj históriu keď neočate tvrdia, že protestantizmus uhorský bol nepriateľom ústavy a národa, a protestantom upierajú patriotizmus i kresťanstvo, a nevidia svoju nekonečnú blbosť. Toľkej neočatosti svet ešte nevidel, tak že až nenesmyseľ by bol proti nej slová štrif, lebo veď hlúposť tvrdenia je na bielom dni.

Deväťsto rokov stály kríže v Uhorsku. Porúchaly i pováľaly sa. Zub času ani tie neobíšiel, prirodzene: lebo hmota, keď aj vyššie veci znázorňuje, podrobená je porušeniu. Videli spusty kresťania a opravili úrazy. Tak to bolo zavše a bude i naďalej, — len nie u ľudárov. Veď čo robia s udajnými urážkami kríža, to vie každý.

A ešte zúria, že ich hlúposti každý nenasleduje: katolíkom i protestantom. Katolíkom, ktorí s nimi nedržia a s nimi nehulákajú, zbabelosť a odpadlivosť vyhadzujú na oči; protestantom ale jednoducho odoberajú kríž, hovoriac: keby to tak vraj niekto *protestantskú hviezdu a kohúta* obrazil, bolo by to vraj potom krikur.

Nuž prechvatní páni ľudári: bojte sa Pána Boha. Kresťanstvo a kríž nie je predmetom árendy. Nie je majetkom nadutých, prechvatných mizerákov, ale je darom skrže Boha Otca *všetkým národom* daným. Z úcastenstva daru tohoto nevytvorí žiadneho človeka nikto — rozumejte dobre páni ľudári: *nikto*, môže to urobiť jedine sám človek, keď sa daru Božieho tak, ako vy, nehodným stane. Kresťanstvo nie je šata, akou by ste ho vy chceli urobiť, lež je pokladom duše, ktorý osvojiť si môže i bez vás, ba i proti vašej vôli. Nepachorte sa mizeráci, Pán Boh milosť svoju nie skrže vás rozdáva. Dajte pokoj i úctu katolíkom, ktorí nie sú s vami, i protestantom, ktorí sú proti vám. Jedni i druhí robia to z vlastenectva a z priamosti ducha i rázu. Lebo vy prekrúcate všetko a podrývate všetko. Každý váš čin a každá výpoveď sú toho dôkazom.

Zvlášte ale dajte pokoj ľudu: lebo beda tomu, z koho *pokúšenia pochádza*.

My síce nestrachujeme sa o náš striedlivý ľud. Ten sa nedá tak ľahko zaviesť a pobúriť. No nájdú sa aj u nás slabšie duše, ktoré pochytia falošné heslá, poslúchnu planú nauku a potom, keď aj spoločenstvu neuškodia, aspoň istotne seba zle robia. A nám na srdci leží blaho a pokoj každého občana, každého spolubrata: preto nútení sme varovať všetkých, aby sa falošnými naukami, heslami a sladkými rečami ľudárov omámili a prekabátili nedali. Vedia to naši spoluobčania, že neradno je známu dobrú cestu opustiť a pustiť sa po novej neznámej, na ktorej i krky možno vyložiť. A preto i v spoločenskom živote i v politike stúpajme smerom vyprobovaným a vyskúšaným a pridržajme sa vodcov starých, známych.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Všeobecné krajinské voľby. Posledne sa zase mnoho hovorilo o všeobecných krajinských voľbách. Táto otázka máta s časom na čas. Lenže ešte vždy neudrela dvanásť hodina, doba to mátoha. A mátoha túto videli zase len tí, ktorí sa jej najviac boja, totižto parlamentárne opozície. Najnovšie za isté vyblasovali, že sa voľby prevedú lehom tejto jasene, síce vraj preto teraz, lebo to vyžadujú politické pomery v Rakúsku.

Rozjatrené mysle sa ale uspokojily, lebo nahľadly, že niet žiadnej príčiny k tomu, aby uhorský snem bol teraz rozpustený a nové voľby prevedené. Je síce isté, že sa terajší snem blíži ku koncu, vzdor tomu ale zakľúčený bude len asi v lete budúceho roku.

Súčasne s chýrami o nastávajúcej voľbách, mnoho sa hovorí aj o tom, ako stoja jednotlivé snemové strany. A tu v tomto ohľade najviac hovorí o sebe ľudová strana. Strana táto chystá sa veľmi k nastávajúcej voľbám. Predovšetkým sbiera peniaze, lebo vidí, že svojimi zásadami není si vstave dostatočný počet prívržencov získať, tak tedy utieka sa k peniazom.

Týmto si vystavila ľudová strana veľmi smutné svedectvo chudoby. Predtým vždy hromžila na liberálnu stranu, že jedine peniazmi víťazí, a teraz sama hľadá spásu svoju v peniazoch. My sme vždy hovorili, a aj teraz tvrdíme, že ľudová strana neujala sa medzi ľuďmi. Že kandidáti jej boli kde-tu zvolení, to ešte není dôkaz zato, že táto strana je života schopná. Aj na skalu padle samá často sijde, ba pár dní aj bujneje, keď ale príjde čas k tomu, aby donieslo ovocie, tu vyhynie. Tak je to aj s ľudovou stranou. Pri predošlých voľbách kandidáti jej na niekoľkých miestach zvíťazili, pôda pod ich nohami ale so dňa na deň viac a viac vyschýna, tak že není nemožné, že sa ich teraz 16 konárov počítajúci strom soschne na pár ratolestí. V Tapolci už vyschnul jeden konár, ktorý ani peniaze neboly vstave pri živote udržať; nech si dajú ľudári pozor, aby aj s ostatnými ich okresmi tak nepochodili.

Liberálna strana začína sa tiež organizovať po krajine. A tu vidno, jak mohutná je strana táto. Pod jej zástavy hrnú sa celé zástupy, celé davy voličov. Strana táto víťazí aj dnes po celej krajine, zásady jej podmaňujú si srdcia obyvateľstva, tak že pri budúcich voľbách ani najmenej nestenčí sa počet jej prívržencov.

Náboženská snášanlivosť. Peknú reč povedal na zahájení konventu ev. a. v. cirkve baňského dištriktu dištriktuálny dozorca Michal *Zsilinszky*, štátny sekretár v ministerstve osvety o náboženskej snášanlivosti. Dištriktuálny dozorca ponosoval sa, že protestantov ignorovali pri nedávnych jubilárnych slávnostiach a prizvukoval snášanlivosť náboženskú. „Je poľutovania hodné — hovoril dištriktuálny dozorca, — že protestanti neboly zastúpení, ponevác usporiadatelia ináč pekných a veľa významných slávností právo oslávenia kresťanstva a založenia kráľovstva *výlučne len pre seba chceli si podržať*“. Rečník potom ľutuje nápady na protestantov a medzi iným toto hovorí: „Bolo by veľkou chybou, keby sme sa my *urážlivými výbuchami nepriateľov dali zachvátiť k podobným výbuchom*. Spáchali by sme opravdový hriech proti vlasti, keby sme podráždení nejasnými rečami nepokoj a nenávisť roznečujúcich apoštolov podobnou nenávisťou pomáhali vyvolať tú smutnú dobu historie našej vlasti na ktorú sa aj naši *dobrodušní a osvietení katolícki spoluvlastenci a katolícki dejepisci len s hrôzou zvykli rozpomínať*. Viem, že dokázanie ctnosti sebazaprenia je ťažké

vtedy, keď cítíme a vidíme, že najsvätejšie záujmy našej cirkve a vlasti sú ohrožované *ľuďmi stredovekého pochopu*. Ale myslíme na to, že naše náboženstvo je náboženstvom lásky, ktoré žiada od nás sebazaprenie; blásajúc to, aby sme milovali i tých, ktorí nás preklínajú. Požehnanie reformácie bez sfalšovania historie kresťanstva v Uhorsku upret' nemožno; a ešte menej možno výlučnú zásluhu udržania štátu pripísať katolicizmu. Je známo, že protestantizmus i v našej vlasti mal tuhé zápasy, lež buď k jeho chvále rečeno, vedel zachrániť nielen svoje nábožensko-kresťanské zásady, lež i ústavnú slobodu a neodvislosť Uhorska! Tie idej, ktoré hlásal protestantizmus od počiatku, stoja bližšie ku kresťanstvu nášho kráľa sv. Štefana než tie, ktoré hlásajú naši novší nepriatelia. Naši otcovia neraz dokázali na búrlivých snemoch zašlých století, že protestanti vernejšie nasledujú v druhom dekrete prvého uhorského kráľa obsažené kresťanské idej, než ich prenasledovatelia. A veru ani dnes netreba veľkej vedy k dokázaniu toho, že evanjelické zásady protestantizmu, ktoré staly sa takrečeno panujúcimi ideami devätnásteho stoločia, mali požehnaný pretvorujúci účinok na celý svet a v tom i na samé katolíctvo." — Pekná, hlboko premyslená reč dištriktuálneho dozoreu učinila na poslucháčov hlboký dojem.

Soštatnenie zverolekárstva. Minister orby Darányi všetko možné koná, aby sa soštatnenie zverolekárstva mohlo už prvým januárom budúceho roku previesť. Ešte tohoto roku vymenuje štátnych zverolekárov, počtom asi 600, taktiež ešte tohoto roku bude podelená krajina na zverolekárske okresy, počtom sedem. Na čele zverolekárskeho okresu budú stáť zverolekárski dobliaďači. Medzi inými mestami aj Prešporok a Košice budú sídlami zverolekárskeho okresu.

Nové delá. Už je rozhodnuté, že naše delostrelectvo dostane nové kanóny, ktoré budú z oceľového bronzu, a kaliber ich bude obnášať 7 centimetrov. Vystrojenie nových kanónov bude vyžadovať značné trovy.

Ministerský predseda v Budapešti. Ministerský predseda Széll začiatkom tohoto týždňa dokončil svoje letovanie v Rátóte, a prišiel do Budapešti, kde ho čaká celá hromada vážnej práce.

Z Rakúska. Rakúskemu ministerskému predsedovi drovi Körberovi ani počas letných prázdnin nepodarilo sa pomeriť Čechov a Nemcov. Jako známo, Česi boli začali obštrukciou bojovať proti Körberovi, lebo tento bol vťahol zpät tie jazykové nariadenia, pre ktoré boli Nemci obštrukovali. Rajchsrát bol teda na neistý čas odročený a Körber ohýbal Čechov, aby upustili od obštrukcie, ale Česi zostali neohybní a tak Körber nemôže ani sem ani tam. Körber následkom tohto nezdaru hotový je zaľakovať, ale jeho veličenstvo sotva prijme podakovanie, lebo ani druhý štátnik by nateraz nevedel urobiť poriadok v Rakúsku. Jeho veličenstvo vo Viedni prijal vo výsluchu i ministerského predsedu Szélla a z tejto okolnosti uzatvára sa, že koruna urobí vážnejší krok v

riešení rakúskych pomerov. Hovorí sa, že ríšsky snem rakúsky bude rozpustený, ale nové voľby nebudú hneď vypísané, lež pozdejšie, keď sa mysle utišia a docieli sa nejaká shoda medzi Čechmi a Nemcami.

Nepokoj medzi Rumunskom a Bulharskom dosiahol vysokého stupňa. Rumunský vyšetrojúci sudca našiel listy na byte zatknutých podozrivých osôb, v ktorých predseda sofijského macedonského výboru menom Boris Sarafov vyzýval troch Bulharov žijúcich v Bukarešti, aby zavraždili rumunského kráľa Karola a viacerých politikov rumunských, aby potom vo veľkom zmätku Bulharsko mohlo odňať Rumunsku Dobrudžu a pripojiť si aj Macedóniu. Pre objavenie hriechnych skutkov tejto bandy bulharská vláda sa veľmi hanbí, lebo Sarafov je bulharský oficer a aj vo výbore je mnoho bulharských oficerov, ktorí stoja v tak dobrom pomere s vládou, že sa predpokladá, že bulharská vláda vedela čo majú v úmysle títo ľudia. Rumunská vláda žiada, aby vláda sofijská ten nebezpečný spolok rozpustila a spiklencov pred súd postavila. Ale vláda bulharská to urobiť nechce. Akože má postaviť svojich priateľov pred súd, o ichž zámysloch snáď už vopred vedela. A potom tento „spolok“ má dnes už taký vplyv v Bulharsku, že sa vláda bojí niečo proti nemu vykonať. Ale v kritickom položení je i bulharský panovník knieža Ferdinand Koburg. Veľmoci nástoja na tom, aby proti útočníkom bolo prísne zakročeno a nech to panovník urobí, reskirovať to môže trónom. Knieža Ferdinand vzdor tomu, že ho vláda volala domov z cudzozemska, nevrátil sa do Sofie, lež mešká na svojom panstve v Gemerskej, odkiaľ pozoruje, čo sa robí v jeho krajine, lebo keď by prišiel do Sofie, musel by urobiť či tak alebo inak a v obúch pádoch bolo by zle len pre neho. Rusko a naša monarchia ako veľmoci bdiace nad pokojom na Balkáne, vyzvaly už bulharskú vládu, aby dala zadosť učinenie Rumunsku, ale bulharská vláda je tvrdošijná. Veľmoci vraj ešte počkajú asi za dva týždne, a keď bulharská vláda ani potom neukáže náklonnosť ku zadosť učinieniu, veľmoci odkážu Rumunsku aby si vzalo na Bulharsku také zadosť učinenie, aké bude vedieť, totiž so zbraňou v ruke. Jako vidno, otázka vojny medzi Rumunskom a Bulharskom, v našom blízkom susedstve, visí na tenkej nitke.

Z Južnej Afriky. Angličania dobyli zase jedno väčšie víťazstvo na Búroch u Belfastu, a čo maršal Roberts vydal proklamáciu, že i Transvál priteľuje ku Angličku. Toto však neznamená ešte koniec boja, lebo Búri zase na iných miestach chystajú sa proti nepriateľovi.

Z Číny. Od tých čias, ako spojené čaty dobyli Peking a vyslobodily vyslancov a kresťanov, rachot pušiek v Číne utíchol, ale tým viac rachocce celá čínska otázka v diplomacii. Ruský cár totiž jedného dňa odkázal mocnostiam, že aby vytiahly svoje čaty z Pekingu a aby sa začalo vyjednávať o pokoj. O tomto však ostatné mocnosti nechcú ani počuť, za jedno preto, že keďby na okolí Pekingu ukrývajúci sa boxerí spozoro-

vali, že európejské vojsko Peking opustilo, vtrbli by ta a znova by mäsiarili kresťanov, za druhé ale preto nie, lebo čínska vláda za pobúrané kostoly, školy ešte nedala žiadne odškodné a vôbec niet žiadnych garancií od čínskej vlády, že dá pokoj cudzincom. Krem Francúzska žiadna mocnosť nechce prijať cárav návrh a nemecký cisár povedal, že radšej mobilisuje celú svoju armádu,

ako by mal ponechať svojich poddaných čínskej ľubovôli. Číňania sú ľudia veľmi falošní a od tých treba odškodné vynútiť. Je pravdepodobné, že cár svoj návrh odvolá, ale je otázkou, či odvolá aj svoje vojsko z Peking. Hovorí sa, že sa cár tým návrhom chce ukázať Číňanom ako priateľ, aby ľahšie dostalo Rusko čínsku provinciu Mandžuriu.

~ ~ ~ Kohút, hviezda. ~ ~ ~

Vo Francii žil jedon kráľ,
— Veru dávno je už tomu —
Co by ľudu k dobru bolo,
Ni najmenšie neušlo mu.

Nie o ducha sa len staral,
Hovieľ hľadel on i telu:
Preto chcel, by v hrnci sliepku
Sedliak v každú mal nedeľu

Opát Molnár prajnejší je,
Štedrosť srdce jeho púta:
Protestantom on, nie sliepku,
Ale vďačne dá — kohúta.

— Sultán mocným dosť je pánom,
Počtu jeho niet palácom:
A i ten sa uspokojíť
Musí iba — s polmesiacom.

Opát Molnár ľudomilne
Ku oslave lásky hniezdu:
Protestantom miesto križa:
Nechá aspoň — celú hviezdu.

II. Uvahy o potravných a úverkových spolkoeh.

(Pokračovanie.)

— Poskladal Kysučan. —

— Jedným srdcom; jednou dušou!
— Vtedy teda pri budúcej príležitosti bude o tom reč: «Jako to máme učiniť!» ...
— Jako to máme teda učiniť? — chopil sa slova pán učiteľ — to je teraz hlavná otázka, občania milí. Od toho závisí všetko! Lebo keď nepojdeme pravou cestou, keď sa nespojdíme dobre; potom keď budeme neprave riadiť, protidozerať, vtedy tak pochodíme, jako pochodili už na viac miestach. Totiž, jako sa spojili, potom čoskoro sa aj rozpadli; len vláčili peknú záležitosť spolkovitosti a nič dobrého nevykonali.
— Teda my sa budeme na to vynasnažovať, aby sme ho dobre založili; jako riadne stavaný hrad, ktorý ešte ani nepriateľ nemôže zaujať. A teraz už aj není tak ľahká vec utvorenie a vedenie, lebo dobrobyt ľudu s toľkou obetivavosťou a neunavenosťou napomáhajúci gróf Alexander Károlyi preto založil r. 1898 na jar pod menom

«Hangya» (mravec) spolčením uhorských gazdov potravný a úverkový spolok v hlavnom meste, aby dal aj vidiečanom v tomto ohľade dobrú radu, úpravy, aby vyslal jedného svojho človeka ku utvoreniu, neskôršie ale aby zaopatril spolok nielen radou, ale s najlepším a možno najlacnejším tovarom. O tomto medzi tým vtedy budeme vyprávať, keď s mnohým iným prídem na čisto.

— My to chceme, aby ste poznali každú tú najmenšiu čiastočku, záležitosti tejto spolkovkej aby ste nahliadli do každého jej najmenšieho kútka! My nemáme príčiny to lebo ono ukrývať. Chceme čisté víno naliať do pohára! Preto dajte teraz dobrý pozor, lebo ja to chcem, aby som použil každého triezve rozmýšľajúceho človeka čo má najbližšie vedieť.

— K tomu, aby sa v daktorej obci založil potravný spolok, musí sa po 1-vé istý počet údov spojiť; po 2-hé musí sa istý počet účastín sosherať.

Členom spolku môže byť každý počestný obyvateľ obce, prípadne aj blízkej obce, pokiaľ sa aj oni nespoločia!

Teraz sa pýtam, viete-li, čo je to tá účasťina? No teda to je také pismo, ktoré znie o vplatených peniazoch a tak prináša úroky, jako by si volakto do sporiteľne uložil peniaze. Lebo popri tom, že je to vaša vlastnosť, prináša ešte 4% úrokov. A pritom všetkom má ešte aj právo u spolku lacno kupovať najlepší tovar. Predovšetkým ale musíme na čisto prísť, pod jakými podmienkami a koľká má byť jedna účasťina?

V tejto otázke pravda, že konečnoplátne len sriaďujúce valné zhromaždenie rieši, teda už teraz sa ustáľme a nedohadujme, aby valné zhromaždenie tak išlo bez všetkých ťažkostí.

Že koľko má byť jedna účasťina to závisí od toho, koľko sme vstave platí? Občania moji, to by bolo najžiadúcejšie, keď by cena jednej účasťiny čím vyššia, aspoň 20—40 korún bola, a žeby sa tento obnos naraz zaplatil. Odôvodním vám to.

Keď by sme totiž hneď z počiatku dišponovali s vlastnou istinou, a síce s dosť veľkou istinou: vtedy by sme neboli utisnutí na úver, vtedy by vypožičané vklady nezdražovali tovar. Len že to je práve tá chyba, že obec naša je chudobná. Vysoké účasťiny, — pláne naraz, — len málo kto by znal splatiť! A tak práve chudobnejší občania, ktorí trčia v najväčšej miere v pazúrach úžerníkov, hovorím, práve títo by boli pozbavení dobrobytu spolkového.

— Tak je, pre týchto musíme dačo robiť!

— Ale teda viac rozumom, jako silou! Členovia totiž vyššieho obnosu účasťiny v týždenných menších, — ku pr. v 20 halierových čiastkach by mohli splácať. Nech sa to nezdá nikomu málo. Hej veľa 20 haliernikov možno odtrhnúť takto od hrtana, prez ktorý v nedelu odpoľudnia veľa 20 haliernikov prejde; čo — keď není spolku — zmizne bez všetkého zdania. V jednej obci, keď už 5 rokov účinkuje spolok, s 20 halierovými vplatkami 60.000 korún usporili, ktorý obnos v predošlých rokoch, keď ešte nemali spolku — ušiel jako sňahová voda.

— Ej, ale to múdre vyfundovali, — riekli viacerí.

— Toto — myslím, zmôže aj ten najchudobnejší človek, jestli má kus dobrej vôle. Ale potom veru potrebuje vôľu!

— Aj bude!

— Ešte aj viac môžem povedať. Keď by sme ku pr. videli, že je to v tomto trpkom, biednom stave nemožné, že aby účasťina bola veľmi vysoká, teda môžeme utvoriť aj s 20 ha s 10 korunnými účasťinami. Ale vtedy lepší gazdovia viac účasťin prevezmú. Lebo kde je už v prúde spolkový život,

tam skúsili, že potravný spolok potrebuje takú základnú istinu, že by na jedného člena asi 40 korún padlo; sto členov spočítajúci spolok teda potrebuje 4000 korún. Preto je potrebné, aby pri menších účasťinách lepší gazdovia viac účasťin vzali. No teraz, ešte jednu šteklivejšiu otázku budem rozberať.

Veľmi je potrebné, aby náš spolok mal vážnosť a silný kredit, zvlášte zo začiatku! Preto je veľmi cieľu primerano a radno, žeby členovia pomimo vplatených účasťin ich viacnásobnú, povedzme päťnásobnú garanciu prevzali.

Toho sa nemusíte občania moji naľakať.

Dušou, vodcom, všetkým spolku nech je riaditeľstvo. Toto je nie jeden človek, ale ku pr. z 5—9 neúhonného života, rozumných ľudí zostavíme dľa spoločného usnesenia sa, slobodnou vôľou z tých, v ktorých vy dôverujete, z tých, ktorí s radosťou, nesebecky prijmu na seba ustávanie. Jedon bude viesť pokladnicu, druhý zas povedie knihy a tretí bude zaopatrovat tovar atď. A nielen z majetných, panských ľudí (bár na týchto máme súrnu potrebu), ale aj z pomedzi vás, vašich vodcov vyvolíme. Teda nemáme sa čoho obávať, tak rečeno my osobne vedieme protidozeráme veci: keď, jako som rieknuť, jedon povedie pokladnicu, druhý knihy, tretí bude dopisovať, tak podeliac prácu, veľa nepride na jedného. Na teraz som snáď aj dosť hovoril. Len to sa vás ešte pýtam, či ste ma dobre porozumeli a či sme jednej vôle?

— Celkom jednej vôle pán učiteľ — len to sa opovažujem spýtať, bude-li pri spolku úver? Potom či pomimo členov bude môcť aj iný v našom sklepe kupovať, lebo aj toto je vážna otázka. Toto predniesol pán rychtár, načo pán učiteľ takto vetil:

— Zajtrajší sviatočný deň, — tak hneď za horúca — odpoviem aj na tieto otázky, ktoré aj ja sám držím za vážne.

— Že či možno na úver kupovať u spolku, túto otázku priniesli včera na úvahu. Ja som prisľúbil, že budem naňu odpovedať.

— Občania moji, nezapríčinil li úver aj do terajška veľa-veľa nerestí? Už sme povedali prečo? Ale veď tu by bola reč o počestnom úvere, však hej!? Ale aj to by bola veľká chyba! Lebo bolo povedané, že je to veľké nebezpečenstvo, také kupovať, čoho cenu len po strovení úfa sa človek zarobí. Už ale pri kreditovaní ešte aj spolok by spolu pracoval ku nastúpeniu takéhoto nebezpečenstva. Ale z druhej strany, keď spolok rozdá tovar na úver, z čoho ho zas na novo objedná? Musel by sa aj on úveru chytiť, čo by potom veru veľký zmätok, ba aj škodu zapríčinilo. Preto dnes už v mestách vidíme také kupectvá, kde je veľkými literami

vypísané: «Neni úver! Musí sa hotovým platiť!» Takéto sklepy preto vďačne vyhľadávajú obecnosť...

— Tak je — vstúpi teraz do reči jeden gazda — ale roľník nemá vždy peňazí. Len v istú časťku roku zarobíme; v zime potom veru odkázaný je na úver.

— Rozumiem, môj drahý! Ale keď ku pr. pod časom zárobku, v čas práce, kopania, žatvy a v ostatnom čase známe dobre, že v zime neni úver! Vtedy lepšie stisneme peniaz, nemíňame sem-tam; nepijeme pálenku; nekupujeme cifrované, darebné šaty; aj vtedy žijeme skromne, lebo viac dní, ako klobás... V tomto povedomí to spozorujeme, že sa staneme podobní mravcom. Áno k týmto drobným hmyzom, ktoré sa v čas práce starajú aj na takú dobu, keď nemôžu pracovať. (Badáte, že gróf Károlyiho spolok prečo vzal takéto meno?) Áno, gazda si odloží zo zárobku, odvykne od úveru, bude sporivý. Keď ale to zbadáme, že jesú členovia, ktorí skrz nešťastie alebo dačo iného skutočne potrebujú úver, vynájde volajaký iný spolok, ale netrepte ústa — o tomto nechcem teraz hovoriť.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Z Trenčianskej, 2. septembra.

Otený Pán Redaktor!

U nás sa už žatva skončila a chvála Pánu Bohu gazdovia sú spokojní. Teraz sa orie pod oziminy. Čo však trenčianskych gazdov rmúti je to, že repa schne a zastala vo vývine. Nevedno čo poškodilo repe, z ktorej trenčianski gazdovia tak pekný chosť očakávali. Možno, že je na príčine rúda, ktorá suší repu. Ovocia, obzvlášť ale slivák urodilo sa dosť v obciach na pravom brehu Váhu, ale na ľavom pövyše i poniže Trenčína ovocia je veru málo. I tu schlo ovocie, obzvlášť ale slivky. A čo je pozoruhodné, je to, že na listoch ovocných stromov badať práve také škvrny rúdy ako na liste repy.

Železničná čiara medzi Trenčínom a Bánovcami sa už stavia, ale stavba pomaly napreduje, lebo nemajú dosť robotníkov. Násyp od Soblahova až po Jastrabie je už takmer hotový a aj mosty sa už kde-tu popostavajú. V Bánovciach staničná budova bude už tiež onedlho hotová, máme teda nádej, že ak sa len nejaké neočakávané prekážky nevyskytnú, železničná čiara podjaseň budú.eho roku bude oddaná svojmu povolaniu.

Jednota hasičských spolkov stolice trenčianskej svoje tohoročné shromaždenie odbyvala v Trenč. Tepliciach. Predsedom Jednoty za dlhé roky bol Ludvik Décsy, kráľ. notár v Trenčine, ktorý ku všeobecnej spokojnosti viedol záležitosti Jednoty. Teraz sa však poďakoval za tú hodnosť vzhľadom na svoj vek, čo Jednota hasičská

s ťažkým srdcom vzala v známosť, lebo pán Décsy pre jeho slachetnosť a dobroprajnosť požíva všeobecnú úctu a dôveru nielen v okrese mesta Trenčína, lež i po celej stolici. Na jeho miesto zvolený bol Anton Muszkalay, gymnasiálny professor v Trenčine, o ktorom sa predpokladá, že bude hodným nasledovníkom svojho predchödu.

Nemôžem môj dopis zakončiť bez toho, aby nespomenul jeden špatný chýr, ktorý som počul v Žilne. Všeobecne je známo, že sa sama ľudová strana zahabčila preto, čo vystrájala nezralá chasa pod vedením vyslanca Zmeškala počas ľudového shromaždenia liberálnej strany v Rajci. Ale, jako som počul, nezahabili sa za tú chasu niektorí — česť výnimkám — kňazia v hornej Trenčianskej. Tí nespokojníci totiž rozhnevaní zdarom toho shromaždenia v krajinský sviatok sv. Štefana namiesto toho aby sa boli rozpomenuli v kázňach o nebhýncích zásluhách prvého apoštolského kráľa sv. Štefana, a hlásali boli tú svornosť, ktorú on bol niekedy prikazoval, za predmet svojej kázne volili si radšej špiňať na liberálov. Nuž či tí páni kňazia verne konali svoju kňazskú povinnosť, keď práve v slávnostné dni 900-ročnej pamiatky pokorunovania prvého kráľa uhorského radšej kortešovali, než by boli mali svojich nábožných veriacich nadehnúť pietou proti apoštolskému kráľovi svätému Stefanovi, to nech posúdia ctení spolučitatelia.

Trenčan.

Z Hornieho Turca, 2. septembra.

Otený pán Redaktor!

Zase chytám pero do ruky, aby z nášho vidieku sdelil pár riadkov cteným spolučitateľom nášho milého „Opravdového Kresťana.“

My sme už chvála Bohu žatvu takrečeno celkom skončili, len zemiaky a kapustu máme ešte na poli. Čo sa týka úrody veru ani vo všeobecnosti neviem povedať ako vypadla, lebo jeden gazda sa ponosuje, druhý zas je spokojný s tohoročnou úrodou. Ponevác ale viacerí sú spokojní než nespokojní, nuž z toho uzatváram, že úroda bola u nás keď i nie voľáka dobrá, ale aspoň obstojná; veď i klasy sa plné ukazovali i počasie bolo dosť prajné.

Jako som počul, v Príbovcich medzi ošípanými vystúpil sviňský dúl, ale len vraj vo troch dvoroch. Poriadky byly hneď zavedené, aby sa chytľavá nemoc neprevliekla do iných dvorov. Bože nás chraň od tej pliahy, lebo čože by sme zavesili do komína k zaudeniu, keď by naše ošípané stihla tá chytľavá choroba.

Teraz chytáme sa k novej orbe aby sme si na čas mohli posiať oziminy.

Ináč nového u nás nič. Zdraví sme chvála buď Bohu a teraz po žatve máme dačo aj v sypárňach, nuž už len vyžijeme s Božou pomocou.

S Bohom!

Hornoturčan.

BESEDNICA.

Blaho sa navrátilo.

Je večer. Príroda zabalila sa do čierneho rúcha. Všetko sa stemnilo a chystalo na nočný odpočinok.

V domoch pomaly zažínajú lampy, ich svetlo cez okná vrhá červené lúče na ulicu. V dome lekára Leonhardta ešte nehorí lampa. V jednej pekne zariadenej izbe sedí manželka lekárova hlboko pohrúžená do myšlienok, tak že ani nepozoruje že sa už sotmilo.

— Mám zapáliť lampu, pani veľkomožná? — pýta sa slúžka vstúpivšia do chyže.

Žiadna odpoveď.

Slúžka už od pár rokov slúžila v dome lekárovom a vedela, že jej pani od smrti svojho jedináčka synčeka často sa tak pohrúži do myšlienok, že ani nevie čo sa okolo nej deje.

Slúžka ozvala sa znova:

— Pani veľkomožná, nech neráčia sedieť potme. Keby to vedel pán doktor...

— Eh, dajže mi už pokoj, Marka — ozvala sa pani žiaľnym hlasom. — Ty by si mala vedieť, že teraz by sniesla svetlo ešte menej než inokedy. Veľmi ma bolia oči!

Ďalej nehovorila. Vzala znova lútku, ktorá jej ležala v lone a ďalej sa s ňou pohrávala.

— Ej, nie je toto tak dobre, pani veľkomožná — hovorila stará verná slúžka. — Ej veruže nie! Pani urodzená vždy tu sedí a vždy sa zapodieva s tými bábkami, celé dni nejie, nehovorí. Náš úbohý anjeliťk zaiste to cíti a preto nemá odpočinku ani tam von v zemi. Ej, veru...

Pani horko zaplakala. Slúžka prestala ďalej hovoriť.

— Dajže mi už pokoj, Marka! Nepotešujete ma ustavične. I tak nemám už ničoho, len bôľ v srdci, prečo že ma teda ustavične znepokojujete?

Slúžka odišla a pani lekárova opäť zostala samotná. V kachľach horel oheň a ona pozorovala práskanie polienok a paprskéky plameňov derúce sa cez dierky na dverciach kachiel. Oh, koľkokrát sedela tu a pozorovala tie lúče ohňa! Ale vtedy sedel jej v lone jej drahý synček a za ňou stál jej manžel, doktor lekár Juraj Leonhard. Je to zvláštne. Jaký bol inakší vtedy jej život a jaký je dnes. Zomrel ich synček... a oni ztratil svoje duše. A jako ho niekedy vrele milovala! Roky čakala na neho, pokým skončil lekárske štúdia, jak ťažko čakala deň ich sňatku. A teraz?... Keď ju po svatbe poprvý krát voviedol Juraj do tejto chyže, takto k nej prehovoril:

— Duša moja, drahá žena moja! S tebou vtiahlo šťastie a blaho do tohto príbytku. A keď by raz naše blaho chcelo ujsť, silnými ramenami ho zachytíme a priuťime, aby u nás zostalo.

Smutne usmiala sa teraz pani pri pomyslení na tieto slová Jurajove. Prinútiť? Šialenec! Veď on sám odobnal naše blaho odtiaľto.

Vstala so stoličky. Tak zle padlo jej duši, keď jej prišiel na um jej dávny blažený život. Ale nemohla vyhnúť pamiatke peknej minulosti. Tak to už býva; pravé blaho človek nikdy nezabudne.

Zpočiatku boli len dvaja. Žili len jedon druhému, úplne pohrúžení v hĺbku lásky. Ale nie dlho. Do ich pekného príbytku pristahoval sa nepokoj. Leonhard totiž učinil na poli liečenia nové objavenie, a chcel zaviesť nový liek proti jednej všeobecnej detskej chorobe. Jeho manželka sdielaťa jeho city, jeho obavy, pochybnosti, jeho nepokojnosť. Manžel napísal knihu, v ktorej dopodrobna opísal všetko o novom spôsobe liečenia, učenci a odborníci dlho sa dišputovali o tom lieku, ale mladý lekár nedostal povolenie, aby smel svoj nový liek a spôsob liečenia používať. Toto bola prvá trpkosť, ktorú manželka zakúsila, ale prevládali ju zmužile, lebo Juraj ďalej pokračoval vo svojom štúdiu a čím ďalej tým viac utužovalo sa v ňom presvedčenie o pravdivosti svojho vynálezu.

— Presvedčím ich — hovorieval mladý lekár — lebo i ja som presvedčený.

Vtedy narodil sa im chlapček.

S príchodom synka všetko muselo ustúpiť do pozadia. Blaho ešte viac sviazalo ich srdcia, než dosavď. Dieťa prinieslo sebou tú najúplnejšiu blaženosť do domu mladých manželov.

Všetky tieto pekné obrazy blaženej minulosti pretiahly sa jej pred očami.

— Bože môj — vzdychla pani — už zase sa mi tie obrazy ukazujú — a jako by splašená odstúpila od okna. — Už zase vidím so smrťou zápasiace dieťa a pri ňom Juraja s fľaškou medicíny v ruke.

Zastala na prostred chyže.

— Nuž či sa mi už nikdy nevytratí s mysle tá smutná pamiatka, ten pocit, ktorý Juraj zaštepil do mňa, keď dal chlapčekovi z toho lieku?

Ich chlapček ochorel. Keď zvedela čo chlapčekovi chybuje, hneď vzkrsly v nej obavy, že manžel na svojom vlastnom dieťati zkúsi účinok svojho novovynájdeneho lieku. A Juraj o tom ani len nehovoril s ňou, lež liečenie svojho dieťata sveril cele cudziemu lekárovi. Len keď už cele zmizla nádej na vyliečenie dieťata a keď už na kraji zúfalstva stála mladá matka, vtedy náhle objavil sa muž s fľaškou medicíny a opatrne čítal kvapky. Potom sklonil sa ku chorému dieťatu.

— Nedaj mu! Nedaj mu z toho lieku! — zkríkla boľastne matka.

Ale vtedy bolo už pozde!

— Však len dovoľíš, duša moja, aby zachránil naše dieťa.

Matka zúfala. A keď videla, že teraz jej manžel už len sám opatruje chorého synka, začala skoro blazneť.

— Ty usmrťíš to dieťa!

Otec však hlasom pevného presvedčenia odvetil:

— Zachraním ho!

Ale práve teraz rok — oh brozná noc — chlapček skonal. Zomrel v jej náručí a jej manžel celý zlomený stál pri nej. Keď cele vybasnul mladý život, vtedy matka tiebúčko složila mrtve svoje dieťa na lúžko a svojho manžela nepovažovala za hodného čo i len jedného jej pohľadu.

Zrazu, ako o tejto bôľnej udalosti myslela samotná v svojej chyži, doletel k jej sluchu zvláštny zvuk. Z chyže manželovej bolo počuť plač. Ale nie srdce uspokojujúci plač, lež to suché štkanie, v ktorom vysychá srdce. Pani vyrasená z myšlienok pokročí ku dverám a naslúcha. Chvilku ostane stáť ale potom ticho otvori dvere, vstúpi do chyže a zastane pred plačúcim manželom.

— Jurko, ale Jurko!

Manžel pozdvihol hlavu a pretrel si čelo.

— Odpusť, že som ťa prestrašil. Nevedel som, že prideš sem. Veď si už dávno ku mne neprišla.

Pani neodpovedala. Jej pohľad padol na stôl. Tam ležala podobizňa zomrelého ich synka, jedna jeho topánočka a niekoľko žltozlatých vlásokov. A pri tom jeden list.

— Tento list som práve dostal od direktora detskej nemocnice riekol manžel sušiac si slzy. — Urobili pokus s mojím novým liekom.

— A? — pýtala sa zvedave pani.

— A zachránili jedno zomierajúce dieťa. Direktor mi gratuluje. A to práve dnes, dnes, vo výročitý deň smrti môjho synka. Ja musel som dať ťa svoje dieťa a druhému viem prinavrátiť dieťa. Nadišiel už deň mojej slávy, ale nie som vstave ju ďalej požívať.

Hovoril ľahave, potom vstal a pokročil ku oknu. Pani dívala sa za ním. Len teraz videla, nakoľko sa zmenil jej manžel behom tohto jedného roku. Celý sošedivel, sostarnul. Okolo úst a po čele ťažký vnútorný bôľ vyryl hlboké brázdy. Koľko trpel tento človek, kdežto ona myslela, že len ona sama trpí.

— Ale Jurko, Jurko... snáď by náš synček... snáď by i... tak bol zomrel.

Manžel sa vzpriamil. V jeho pohľade zračil sa pla meň sebaapovedomia.

— Áno, bol by zomrel, lebo mu nebolo pomoci. Ani si nikdy nerobím výčitky pre jeho smrť. Ja som nič, čo mi kázalo presvedčenie; viac nemôže nikto poľadovať. Že jaké budú následky, to nemohol nikto vopred vedieť. Tisícich dal som späť životu, ale za cenu môjho života. Môj život je rozbúraný navždy.

— Ale Jurko! — zvolala pani.

Avšak manžel pokračoval ďalej:

— Mlčal som cez celý jeden rok a díval sa, jako sa stávam stále opustenejším. Stal som sa cudzincom vo svojom vlastnom dome. Ty si mala svoj bôľ, čo by si bola mala hľadať u mňa? Vieš, v tú broznú hodinu strašných múk, vieš čo si mi vtedy riekla? Zkrikla si na mňa, že som ja zavraždil naše dieťa. To slovo od tých čias vždy vznáša sa medzi nami. No ale, nechajme to, nehovorme ďalej o tom, i tak je koniec všetkému.

— Nie, nenie koniec! — zvolala pani. — Bola som zbabelá, bôľ mi odobral čistý rozum. Nevedela som, že ťa tým slovom v život zasiahnem.

Tu jej zaseklo slovo, ale jej dieťa tam s podobizne akoby prosebne hľadelo na ňu. Opäť začala hovoriť:

— Jurko! Nech bude radšej koniec roku žiaľu. Ja chcem moju chybu obrátiť v dobré, chcem ti byť manželkou, jedinou, najvernejšou, najúprimnejšou družkou.

Ich dávno vyhášajúce city jako by sa boly znova rozplamenily po týchto slovách manželky. Objali sa vrele a pobozkali. Pani ovesila svoju peknú hlavu na prsá manžela svojho. Potom sa sklonila a vrele bozkala mu ruku.

V chyži panovala tichosť, slávnostná tichosť.

Blaho opäť sa navrátilo do domu manželov.

H. G. A.

Základné pravidlá o dôchove drúbeže.

Napísal Karol Gyuriss, trenčiansko-stoličný dobyťel lekár.

Keď prevádza sa riadne dôchova drúbeže, nuž je ona zo všetkých bočných zaneprázdnení gazdovských najužitečnejšia, lebo požaduje najmenší kapitál, nedá mnoho práce, a čo je hlavné, nezapríčiňuje nejaké zvláštne útraty, donáša najčastejšie užitek, a má všade istý trh.

V tomto krátkom pojednaní rozprávam budem hlavne o samom dochovávaní, o fajtách (druhoch) drúbeže, o liečení jej chorôb, v niekoľko slovách o najsprávnejšom pretvorení plodov drúbežných a o kŕmení drúbeže.

Sliepky.

Dôchova sliepok vtedy donáša čakany chosť, jestli ony čiste v svojom kruhu dochovávajú sa; týmto chcem teda to povedať, aby sme takú jednu fajtu dochovávali, ktorú už máme a ktorá pomerom naším najlepšie zodpovedá, lebo keď na jednom dvore držíme rozličné fajty, teda ony pomiešajú sa a na dobrých svojich vlastnosťach len tratia.

Dvor, na ktorom dochováva sa drúbež, musí byť vysadený stromom malinovým, nízkym bazom a akáčom, lebo taký dvor dáva dostatočný chládok, a sliepky z prvých dvoch stromov rady jedia ovocie, s akáčom ale listy, lebo to vieme, že sa na stromoch na jar a v lete udržuje mnoho chrobače, ktorá našim sliepkam podáva obľúbené žrádlo. Netrpme ale na dvore hromady kamenia a dreva, lebo do takých hromád utahujú sa radi cicavi nepriatelia drúbeže jako sú: potkany, tebory, lasice atď.

Kurínce nech sú jasné a čiste a nakoľko možno v zime teplé. Zámožnejší ľudia teraz už aj kurínce stavajú z tvrdého materiálu, pri ktorých ľahko možno zadržať hore poznačené tri hlavné požiadavky, skromnejší gazdovia to aj za lacný groš môžu dosiahnuť tak, keď kurínce pristavia ku múru maštálnemu, poveterné diery keď napravia do kurínca a tak cez zimu z maštale vychádzajúce teplo aj kurínce vyhrejé; ostatne drúbež nie je veľmi zimomravá a uspokojí sa, keď len voda v kurínca nezamrzne.

Spodnú časť kurínca treba čím častejšie pieskom posýpať, kuracínce treba vynášať, steny a sedadlá hľadme každoročne aspoň dvarazy vybieliť chlórovým vápnom.

Jestli je kurínek dosť priestranný, vtedy postavme do tmavšieho kúta slepačie hniezda, najjednoduchšie tak, keď na dne kurínca ku stene priložíme tri tehly tak, aby ony so stenou štvorhran utvorily. Spodok hniezda tohoto z piesku vyhlbíme a koldokola obložme slamou. Vrch tohoto hniezda, aby ono bolo ukryté, zakryme daščicou o stenu opretou; hniezdo môžeme aj na zadnej strane kúskom dasky zakryť tak aby ono len na jednej strane bolo otvorené.

Toto je to najjednoduchšie, najlacnejšie a snáď aj najlepšie hniezdo.

Môže byť hniezdo aj podoby jaskyňovej, pletené z prútia; ani toto je nie celkom zlé, lenže vždy sme tomu viac vystavení, že v ňom prípadne chrobač sa zahľadne.

Ale nech je slepačie hniezdo jakejkofvek podoby, hlavné je to, aby bolo slobodné od chrobače, aby bolo trochu tmavé a aby sme mali primerane k počtu sliepok dostatočný počet hniezd; dobre je pre dve-tri sliepky jedno hniezdo pripraviť.

Keď zachováme to, čo je tu povedané, nebudeme tomu vystavení, že sliepky inde poodnášajú svoje vajcia.

Počiatok dôchovy drúbeže považujeme s nesením vajec.

Pri nesení vajec máme pozorovať na tri okolnosti asice: na kvočku, na podsýpané vajcia a na hniezdo.

Kvočka má byť pokojná, nakoľko možno ľabkého tela, neoperených nôh, a aby vajcia premrvala pilne a dobre.

Tieto vlastnosti nemá každá sliepka, preto aj dobré kvočky — ponevác vlastnosť táto sa zdedí — treba dochovávať.

Dobré kvočky treba vždy z vajec najlepších kvôčiek rozmnožovať.

Vajcia, ktoré kvočke podsýpané byť majú, musia byť zaplodené, a súmernej veľkosti; práve tak otázne je vyhliahnutie sa z vajec pri veľkých jako i z vajec pri malých. Predovšetkým nech sú čerstvé a ich škrupina nech je zdravá a riadna. — Radšej menej podsýpme kvočke vajec jako viac. Jednej kvočke podsýpať môžeme 12—17 vajec.

Na 10—12-ty deň po podsýpaní majú byť vajcia uložené na mysu do teplej vody, tie vajcia, ktoré cele pokojne plávajú na povrchu vody — sú záprdky a tieto treba zničiť. Kvočky uložiť treba zodpovedne ďaleko jednu od druhej a v tmavšom mieste.

Každý deň treba je kvočky v poludnie s hniezda složiť a na dvor pusť, aby sa poprechádzaly, v piesku pokutraly a aby opatřily sa s potrebnou potravou. Kvočky vystať môžu s hniezda za $\frac{1}{2}$ —1 hodinu. Doba tohoto času závisí od jakovosti povetřnej. Keď z nejakých príčin prinútení sme za dlhší čas sdržať kvočky s hniezda, po hodine zakryme vajcia mechom alebo ručníkom. V priebehu jednej polhodiny nepustíme kvočky na vajcia aj keďby sa jakokoľvek ta braly.

Dôchovný materiál.

Obyčajné sliepky.

Obyčajnými sliepkami menujeme tie, ktoré bez všetkého dozoru v svojej vlastnej krvi už od stá rokov plodily sa.

Ani táto drúbež nie je ku zapovrhnutiu, lebo aj pri tých najobyčajnejších pomeroch zostávajú dosť pekné, len to je pri nich chyba, že v krvi svojej boly sotva občerstvené, tak potom pri ustavičnom vnútornom dochovávaní nastúpi v dochovávaných sliepkach nakazenie krve, preto aj nedonášajú nami občakávaný chosť v dostatočnej miere.

Súčasť sliepok ku úžitkovaniu značne povýšiť môžeme tak, keď krv miešame a ustavične ich preberáme. Tak opatřime z cele inej obce plodných kohútov, dľa možnosti zo známeho plemena, potom ku ďalšiemu plemeneniu ponecháme vždy len plemeno najväčšieho tela a najlepších kvočiek, lebo dobré vlastnosti priam tak bývajú zdedené jako aj zlé.

Keď toto s roka na rok prevádzame a vždy postaráme sa o občerstvenie, budme presvedčení, že obyčajné naše sliepky dobre odmenia nám obrátenú na ne pozornosť.

V dobrých vlastnostiach ešte pilnejšie sđokonalovať sa môžu krížovaním. Ku krížovaniu najpríhodnejšie sú obyčajné gazdovské sliepky jako je Plymouth, Rox a čínskeho pôvodu fajta Langshan, ktorých bližšie vlastnosti v nasledujúcom podávam.

Pod gazdovskou sliepkou rozumieme takú sliepku, ktorá výborne vajcia nesie, je veľkého tela, pilne sa vyvíja, dobre hrabe, a ktorá je dobrá kvočka i chovateľka.

Čo týka sa jej zovňajška nesmie byť chochlata, lebo to jej je na prekážke pri obrane a pri hľadaní výživy, ale nech je hrebenitá. Chochlistá sliepka je hlúpa, vystavená je koristi dravecov, výživu svoju ťažko je vstave vyhľadať si, v každom počasi keď namokne jej chochol, jeho perie zavalí sa na oči a tak ani oči nemôžu službu konať dostatočne.

Ďalej nech gazdovská sliepka nemá operené nohy, lebo také zviera ťažko chodí, menovite v daždivom počasi, kuriatka svoje prišhabe, a čo je hlavné, že jed nálezlivých chorôb, ktorý obyčajne ku zemi je prilepený, týmto operenými nohami jakoby zbiera a sprostredkuje nakazenie v kurínca a všade tam, kade chodí.

Z doteraz známých druhov v najväčšej miere majú hore vypočítané dobré vlastnosti už výš spomenuté druhy Plymouth, Rox aj Langshan, ku krížovaniu teda na ten čas najpríhodnejší sú kohúti čistej krve týchto druhov.

Druh Plymouth, Rox je zpomedzi všetkých najpríhodnejší. Jejich príroda je o mnoho húžovitejšia, než našich obyčajných sliepok, a táto utvrdilosť pozná sa dá už na samých kurencoch, a preto už aj tieto lepšie vzdorujú prechladnutiu ba i nálezlivým chorobám, než obyčajné sliepky.

Následkom jejích prirodzenosti aj u prostred nepríhodnejších pomerov dobre sa plodia. Ani slabšia chova a premenlivejšie podnebie neúčinkuje na ne tak, aby chudly alebo práve dochly.

Požadujú veľmi málo a uspokojia sa, keď je treba aj s kuchynskými odpadkami.

Preto aj veľmi je k odporúčaniu dochovávanie tohto slepačieho plemena, lebo pri jejích usilovnosti, sami najdú si potrebnú potravu, preto nie sú veľmi upriamené na kŕmenie z ruky, ďalej nie sú dengľavé, vzdorujú každej galibe a každej neresti, a jedným slovom útrova ich dochovávanie je nepatrná.

Druhá výborná vlastnosť zvierat týchto je tá, že pilne sa vyvíňujú, čo dokazuje tá okolnosť, že marcové alebo aprílové kurence už v novembri vajcia nesú, v čom pokračujú cez celú zimu, keď ich pilne opatrujeme a priemernivo kŕmíme; ich kurčec ani netreba umelým pôsobom zobrievať, ročne nesú 120—150 vajec, sú veľmi dobré kvočky, vodičky a chovateľky, nie sú tvrdošijné, a pri kvokaní prijmu jakékoľvek hniezdo.

Postava jejích je nápadne vysoká, hrebeň stojí im do hora, zobák majú voskovo-žltý, uši a podušie majú červené a menovite toto je dlhé, oči jejích sú žlté, prse hlboké a široké. Nohy majú pomarančovo-žlté. Barva ich je semencová, poťažne každé jednotlivé pero je svetlopopolavé a okružie pier je tmavšie.

Kohúti sú už jako i kurence vždy jasnejšej bärvy než slepky.

Vážia: kohúti 4½—5 kilov, slepky 3¾ kila.

(Pokračovanie nasleduje.)

Kráľ na haličských manévroch. Jeho veličenstvo kráľ 10. septembra odcestuje z Viedne do Jaslova, kde sa dňa 11. septembra počnú veľké manévry. Na hranici Haliče miestodržiteľ gr. Pininský uvíta panovníka, kdežto slávnostné uvítanie v Krakove na žiadosť panovníka úplne vystane. Mestečko Jaslo s veľkou pompou uvíta panovníka. Celé mesto je skvostne ozdobené. Pre dvor dovezli nábytok a izbenné zariadenie v 34 železničných vozňoch. Na tie dni, pokým kráľ bude na manévroch, okolo Jasla sústrednené vojsko dostane dvojnásobný pochodový príplatok (Marsch-Zulag).

Návštevy talianskeho kráľa. Z Rímu píše, že taliansky kráľ Viktor Emanuel III. s kráľovnou Helenou jaknáhle pomíne sa dvorný smútok, navštívi europejské dvory, aby za jedno učinil návštevu u panovníkov ako je to vo zvyku po nastúpení na trón a aby sa aj poďakoval za tú sústrasť, ktorá javila sa pri smrti kráľa Umberta po celom svete. Kráľovský pár v prvom rade navštívi nemecký a ruský dvor.

Nehoda arcikniežata Jozefa. Všeobecne obľúbeného arcikniežata Jozefa stihla v Alesuthe ťažká nehoda. Arciknieža vrátil sa z prehladky honvédov na svoje panstvo do Alesuthu a popoludní vyšiel do blízkeho lesíka obedovať i so svojou rodinou. Vysoká spoločnosť pozde popoludní vracala sa do kaštieľa. Arcikňažna Klotilda s dcérami šla na koči, arciknieža Jozef ale šiel peško. Na ceste ale v lesíku šmiknul sa na vlhkej tráve a tak nešťastne padnul, že si ľavú nohu v členku zlomil. Páni sprevádzajúci arciknieža hneď vyložili ho na privolaný hintov a tak zaviezli do kaštieľa. Tu zavolali lekári napravili zlomenú nohu a dali do sádrového obväzku. Arcikňažna Klotilda osobne opatruje svojho manžela, ktorý trpezlivo znáša bolestné následky ťažkej nehody a teraz sa už tak dobre cíti, že niet príčiny ku žiadnym obavám.

Minister orby na výzkumnej ceste. O ministrovi orby Darányimu je známo, že nerád vopred oznámi svoj príchod, lež cele nenazdajky zavíta do daktorého mesta alebo obce, aby tak mohol lepšie vidieť všetky chyby. Tak to urobil nedávno zskúmajúce biedu Rusínov a teraz tiež nenazdajky došiel do Koložváru, aby si tu obzrel výstavku rožného dobytku a koňov, jako aj iné významnosti mesta. Prijdúc do Koložváru Darányi navštívil mešťanostu, s ktorým potom obzrel dobytčiu výstavku. Popoludní minister navštívil hospodársku školu a bitúnok a v nedeľu odcestoval do Tordy, kde tiež nevedeli, jaký hosť ich navštívi.

Jeho veličenstvo barónovi Appelovi. Generál jazdeckva barón Appel, hlavný veliteľ v Bosne a Hercegovine tieto dni slávil 60ročné jubileum svojej vojanskej služby. Jeho veličenstvo kráľ z tejto príležitosti vo vlastnoručne písanom liste blahoželal svojmu starému a vernému generálovi a zároveň udelil mu veľký kríž rádu sv. Štefana.

Lónyayovci v Uhorsku. Gróf Elemér Lónyay so svojou manželkou Štefaniou z Anglicka počiatkom septembra príde do Bodrog-Olaszi, kde už veľké pripravy robia k uvítaniu zemského pána a jeho manželky. Štefania od svojho snátka s grófom Lónyaym teraz po prvý raz príde do Uhorska.

Výstava koní v Žiline. Hospodársky a lesnícky spolok trenčianskej stolice dňa 25. septembra usporiada výstavu koní v Žiline. Výbor vyzýva tých, ktorí chcú svoje kone a žrebce vystaviť, aby spomenutého dňa už o 9. hod. rano v Žiline na výstavište dovedli svoje kone. Výbor rozdá viac odmien a diplomov dochovávateľom pekných koní a žrebčov.

Otrávení svatobníci. Tieto dni sa ženil v hlavnom meste kelner Trinkóczy. Sotva hostia niečo pojedli všetci dostali veľké krče, tak že mnohí z prítomných hostov i mladý pár ztratili povedomie. Privolaní dobr. ochrancí horko-ťažko boli vstave prebrať zamdletých. Policia zaviedla prísne vyšetovanie. Otrávenie pravdopodobne zapríčinilo zo zlej múky pečené cesto.

Požiare. Smutné chýry dochodia s našich horných strán. Soľva sa naplnily stodoly poľnou úrodou, takrečeno neminie ani týždeň aby neprišli zprávy o veľkých požiaroch, ktoré na nivoč obrátili veľkú časť obcí. Tak minulý týždeň v oravskom mestečku *Terdošine* vypukol oheň a za krátky čas zhorelo 152 domov i s pobočnými hospodárskymi staviskami. Veľká zásoba krmu i zbožia a mnoho rožného dobytku padlo v obeť hroznému požiaru. Skoro dvesto rodín ostalo bez prístrešia a chleba. Nešťastné obyvateľstvo privedené je na žobrácku palicu, lebo poistenie bolo málo. Polutovania hodní vyhorenci úpenlive prosia o rýchlu pomoc; prijmu akúkoľvek maličkosť či v hotových peniazoch a či v potravinách. Kto by teda chcel im pomôcť, nech zašle svoj príspevok na predstavenstvo obce *Terdošín* v oravskej stolici. — V *liptovskej* stolici minulý týždeň na štyroch miestach borelo. V *Lipt. Sv. Mikuláši* práve na poludnie dňa 28. aug. vypukol požiar u *Ignáca Ullmanna*, ktorému zhorelo celé zariadenie hospodárske, zbožie a krma. Škoda obnáša asi 12.000 zl. — Vo *Sv. Mare* vyhorel statkár *Imrich Lihoszit*. Byt, gazdovské stavy, zbožie, krma, 5 hovädá a 9 ošípaných padlo za obeť ohňu. Škoda činí asi 11.000 zl. — Vo *Vrbici* pri *Mikuláši* vypukol oheň v stodole vdovy po *Jozefovi Szmrecsányimu*. Stodola zhorela i so susednými tromi humnami. — V *Beniciach* zhorel jeden dom až do základov. — V *Ružomberku* pri starom pivovare zhorela tiež jedna stodola. — Časté ohne v *liptovskej* stolici pripisujú sa bezbožným podpaľáčom, ktorých však dosavď nepodarilo sa vypátrať vzdor prisnemu stopovaniu žandárov.

Dobročinnosť. Gróf *Jozef Pálffy*, jako správca oravského komposessorátu, 3500 korún udelil čo podporu pre vyhorencov obce *Terdošina*. Z tohoto obnosu *terdošinske* mníšky, ktoré pri požiaru utrpely tiež veľkú škodu, dostanú 500 korún.

25ročné panovnícke jubiléum tureckého sultána. Turecký sultán *Abdul Hamid II.* dňa 31. aug. slávil 25-ročné jubiléum svojho panovania. Z tejto príležitosti v *Caribrade* odbyvaly sa veľké slávnosti a v sultánovej palote shromaždili sa mimoriadni vyslanci skoro všetkých európejských panovníkov, aby padišahovi zablahoželali. Európejské svetové časopisy sympaticky pozdravily sultána, píšuc, že počas jeho panovania mimoriadne postúpila kultúra v tureckej ríši, lebo sultán *Abdul Hamid* je veľkým priateľom pokoja a osvety, ktorý so všetkými európejskými mocnosťami udržuje srdečný a priateľský pomer.

Na jednom kolese do Paríža. *Rudolf Greiner*, člen klubu byciklistov v *Brne*, stavil sa o 1000 korún, že on na zadnom kolese svojho bicykla odjazdí do *Paríža*. *Greiner* 16. t. m. pustí sa na cestu a behom 30 dní chce doraziť do *Paríža*.

Vlci vo Zvolenskej. V horách v *chotári* obce *Očová* *Ondrej Szelezcky* zastrelil vlka práve v tom okamihu, keď si dravý zver pochutnával na končati *Szelezckého*.

Pre poburovanie. Ešte minulého roku sa stalo, že keď redaktora „*Nár. Novín*“ *Ambra Pietra* *budapešťianska* porota pre poburovanie odsúdila na 8 mesiacov štát. väzenia, advokát *Matúš Dula* vyzval obyvateľov *Turč. Sv. Martina*, aby prišli na stanicu uvítať *Pietra*. Viac *Martinčanov* aj vyšlo na stanicu, kde *Dula* uvítal *Pietra* a potom zástup so spevom tiahol až pred *Pietrov* byt. *Kráľ. súdna stolica* v *Baňskej Bystrici* vidiac v tomto oslavovaní prečinu posúdila za to *Matúša Dulu* na 3 mesiace väzenia a jeho dcéru *Vieru* a ešte dve devy na peňažnú pokutu, ostatných 21 obžalovaných *martinských* mešťanov ale na dlhšiekratšie väznenie. *Kráľovská tabuľa trest* *Dulov* zmiernila na šesť týždňov, jeho dcéru ale oslobodila zpod obžaloby, ostatným trest potvrdila. Záležitosť následkom *appelláty* dostala sa na *kráľ. kúriu*, ktorá tieto dni pojednávajúce pravotu, značne sostrila trest obžalovaných. *Matúša Dulu* posúdila totiž na šesť a *Svetozára Hurbana* na päť mesiacov, *Pavla Mudroňa*, *Andreja Halašu* a *Blažaja Bullu* ale na tri mesiace do väzenia. Ostatným obžalovaným *kúria* zvýšila trest každému na dva mesiace.

Ponosa pošty. Správa uh. pošty ponosuje sa, že obecenstvo ešte vždy pri dopisovaní do *Rakúska* upotrebuje 4 halierové korespondenčné karty, kdežto k tomu cieľu potrebné sú 5 halierové korespondencky. Dobré bude teda všimnúť si tohto upozornenia, aby adresát neplatil pokutu.

Anarchisti. V *Ríme* vychodiaci časopis „*Tribuna*“ sdeľuje jeden list svojho zpravodajcu z *Ravanusy*, v ktorom tento píše, že tam zatkli jedného človeka menom *Calogero Turco*, u ktorého našli list písaný z *Valguernery*. V liste anarchisti uvedomujú *Turca*, že následkom vylosovania on musí zavraždiť *kráľa Viktora Emanuela* a zároveň *Turca* upozorňujú, aby bol veľmi opatrný, ale aby čím skôr vykonal svoju úlohu; čo zbraň anarchisti odporúčajú mu revolver alebo dýku, prípadne i dlhý silný nôž, malý nôž nie, lebo účinok týchto je vraj neistý. Podpisy na liste sú písané tajnými znakmi. Zpráva *Tribuny* vzbudila v *Taliansku* veľký ruch.

Chytlivé choroby statku v Turci. Dľa posledných výkazov v *turčianskej* stolici v nasledovných obciach konštatovali chorobu ruže u ošípaných: V *Dolnej Štubni* v 23, na *Čremošnom* vo 2., vo *Veľ. Socovciach* v 4., v *Klástore* pod *Zoiovom* vo 2., v *Belej* v 1. a v *Necpaloch* v 1. dvore. *Sviňský dúl* vystúpil v *Príbovcích* v troch a v *Malej Štiavničke* vo dvoch dvoroch. — *Náležitité* zvieraco-zdravotnícke poriadky zavedené sú v každom smere a tak je nádej, že sa choroby nerozvieľu po iných obciach.

Do povetria vyhodená pracháreň. Pri *Fügene* (*Tyrolsko*) ležiacu pracháreň vyhodilo do povetria, lebo sa ešte nevypátraným spôsobom chytil jeden sud, v ktorom bolo 200 kilogrammov pušného prachu. Výbuch bol tak silný, že od koreňa povytŕbalo stromy. Vo *Fügene* na chráme a mnohých domoch rozbily sa okná. Na šťastie nikomu sa nič nestalo, lebo v kritickom čase nikto nebol v prachárni ani v jej blízkosti.

Pamiatka kráľa Umberta. Kráľ Viktor Emanuel naložil, aby v Monze, na tom mieste kde jeho ota kráľa Umberta zavraždili, postavili pekný chrám, v ktorom každý deň v hodinu vraždy budú zvonit a slúžiť omšu. — Na rozkaz kráľov medzi aktami Bressiho pravoty jako *corpus delicti* uloženú krvavú gufu, ktorá prerazila srdce kráľa Umberta, sobrali a uložili medzi relikvie kráľovskej rodiny.

Orabovaná socha Marie. Housný zločin oznamujú z Fiume. Jakýsi zločinci vlámali sa do sankturiuma v chráme Terzatto, kde strážia sochu Madonny, patrónky námorníkov, a všetky tam uložené poklady odniesli. Socha Bohorodičky ozdobená bola zlatými refazami zlatými peniazmi a drabokamy, ktoré už od stoloetia popri násahali čo obeť matrózi, šťastlivo zachránivši sa s tonúceich Indi. Ponevác Terzatto je už na horvatskom území, vyšetovanie vedie policia v Šušaku.

Nešťastie. Neďaleko Košice pri stanici Onga nechali otvorenú rampu. Tak sa stalo, že statkár Móric Friedmann cheel sa previesť cez kolajnice ale tade jachajúci rýchlovlak srazil jeho koč a Friedmanna vlak roztrhal. Koňom a kočišovi nestalo sa nič. Vyšetovanie zaviedli.

Anarchisti v Uhorsku. Uhorská vláda dostala zprávu od talianskeho kabinetu, že z Ameriky dvadsať anarchistov došlo do Európy s tým úmyslom, že tu spáchajú atentáty proti panovníkom. Vo zpráve talianskej vlády sú i pomenovaní tí anarchisti, ktorí udajne sa tu skrývajú v Uhorsku. Koloman Széll, jako minister vnútorných záležitostí upravil všetkých hlavných županov, aby na území svojich stolíc dali vypátrať a chytiť nasledovných anarchistov: Emila *Caprini* (27ročný plavej pleti, pochádza z Benátok), Jána *Tamaroliho* (32ročný, vysoký, keď hovorí zajachtáva sa, pochádza z Blely), Jána *Basso* (25ročný, z Porto-Peraghi) a Antona *Grassini* (27ročný, vysoký, príslušný do Livorno.)

Slúžka dedičkou. V Temešvári tieto dni zomrela jedna 82ročná vdova menom Anna Peitlová, ktorá svoj celý majetok cenový asi na osemdesiat tisíc korún poručila svojej slúžke Julianne Fiuda, ktorá ju verne doopatrovala.

Pravotiaci sa zlodeji. To je už stará vec, že talianski banditi prv než idú na lúpež modlia sa o pomoc, ale aby sa zlodeji obrátili na štátneho fíškála, aby im prislúžil pravdu — o tom až teraz dozvie sa svet Táto moderná zlodejská historka udala sa v Rakúsku v mestečku Purkersdorf. Na okolí cbytili totiž troch tulákov ktorí nočnou chvíľou ozbíjali okolité villy. A tu udal sa podivný prípad. Dvaja členovia zlodejskej bandy, Jan Weber a Leopold Rotter u štátneho fíškála zažalovali tretieho kompanistu Franca Lindera asiće pre klamstvo, lebo ich pri deľbe oškodil. Linder totiž neznaúć čo je to tá zlodejská česť zo spoločnej koristi obnášajúcej 65 zlatých len 5 zlatých dal svojim pajtášom, ostatné si podržal. Pravda nevyhrajú nič, lebo všetkých troch vsadili po chládku, bez ohľadu na to, či jedon druhého oklamal alebo nie.

Zriedkavý sňatok uzavreli pred matrikárom VIII. okresu v Budapešti. Jedon búrsky vojak mal sobáš s jednou uhorskou devou. Karol Fridrich Hanck, úradník pri hollandskej južno-africkej železničnej spoločnosti ešte v Pretorii obznámil a pozdejšie zaslúbil sa s jednou slečnou z Maros Vásárhelyu, ktorá tam bola na návšteve u svojich pokrevných. Keď vypukla vojna, dievča odcestovalo nazpät do Uhorska a jej slúbenec chopil sa zbrane a bojoval v radoch Búrov. Angličania zaujali Pretoriu a Hanck padnul do zajatia. Odviesli ho do Anglie, tu ho ale omilostili a pustili na slobodu. Hanck na to odcestoval do Budapešti a tu sa so svojou slúbenicou sosobášil dal. Mladý pár odcestuje do Južnej Afriky, kde Hanck zas vstúpi do svojho úradu.

Ohavný otec. V Horháte (zvol st.) jeden tamojší gazda menom Ondrej Tchor v zlosti pochytil kosu a svojej vlastnej dcére v pravom smysle slova zofal hlavu. Vraha chytili.

Ozrutný stroj na dorábanie papieru. Pri vodo-páde Rinnfer zvanom v štáte Maine (Unia severoamerická) pracuje najväčší stroj sveta na dorábanie papieru. Za minútu 150 metrov dlhý, 3 a pol metra široký kus papieru dorobí tento stroj a denne (pracuje vo dne v noci) 2 milliony 700 štvorcových metrov papieru vybehne z jeho oceľových útroh. Stroj váži asi 500 tisíc kilogramov a váha za deň dorobeného papieru obnáša 350 centov. 50 robotníkov pracuje stále pri stroji, do ktorého celý rad menších strojov (holländerov) trhá a hádže papierovú massu (cellulosu) na spracovanie. Vodna, ktorá je potrebná ku zhotoveniu denných 350 centov papieru, obrovské pumpy ťahajú do holländerov a priemerne 500 tisíc hektolitrov prebehne cievami stroja. Takéto obrovské technické diela stoja v službe americkej tlače, ozrutná mainská papierná mašina dorába totiž papier na časopisy.

Ženíť sa musia. Istá Sarolta Smithová v Bostone zaviedla akciu, aby sa starí mládenci ženili a staré panny vydávaly. K tomu chce pomoc od vlády. Jej požiadavky sú: 1. každý muž a ženská veku dospelého majú byť k manželstvu zákonom prinútení; 2. k vymáhaniu tohoto zákona má byť sriadená národná sňatková kancelária; 3. úrad spolkového komisára nad sňatkami má byť utvorený a ona ten úrad vymenovaná; má byť povolený národný sňatkový fond na vená od 200—500 dollarov pre chudobné dievčatá, aby si mohly kúpiť výstroj a zariadiť skromnú domácnosť; 5. bohatí mládenci, ktorí sa nechcu ženiť, majú platiť ročnú pokutu, ktorá postačila by na vydržanie rodiny; 6. chudobní mládenci, ktorí odopreli by vstúpiť do stavu manželského, majú byť trestaní väzením; 7. ženy, ktoré nechcu sa vydat, majú byť tiež tak pokutované. — Ženy sú rozhodne proti tejto poslednej reforme, lebo to že nevedlo by k dobrému.

KU OBRÁZKU.

Dobří priatelja.

Dobří priatelja v hospodárskom dvore od pár dní sa nevideli, lebo strážca domu „Tisa“ musí teraz ošetrovať svoje mladé. Starý osol nevie si predstaviť čo sa stalo s Tisou a až keď ju uzrel s mladými s podivením díva sa na svoju priateľku.

K OBVESELENIU.

Najvyššia hodnota.

Freiter (na cvičebništi): „Regrut Horinsky! Brucho viac von a hlavu hore keď stúpate. Nadute sa a pomyslite si, že ste sa stal najvyšším, k. p. grófom alebo ministrom no alebo freitrom.“

Pekný výhľad

Chorý: Pán doktor! Veľký bôľ cítim v žalúdku, čo to môže byť?

Lekár: Hja, priateľu, budzte len trpezlivý, však pri sekciovani vysvitne, čo vám bolo!

Obrana.

Majster: To neide, tak fušovať robotu. Či ste ozaj tak sprostý, alebo sa len takým robíte?

Tovaryš (dôrazne): Prosím za odpustenie, ja sa nikdy takým nerobím!

Cena potravných článkov.

Budapešť, 6. septembra.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 104, zadok 116, polievková 120, jazyk 120, obličky, ľadviny 190, čistené 330 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok —, zadok — h'ov. — *Telacina*: predok 110, zadok 124, stehno 200 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 112, stehno a lopatka

120 hlov za 1 klg. — *Šunka*: pražská 180, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 108 hlov, loj 106 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 100, sliepku 140, kohúta 180 hlov. Za jednu kačku 300, za tučnú mladú hus 460 hlov. — *Očistená drúbež*: kura 90, sliepka 140 kapúň 240 hlov, tučena hus 440 halierov (za jeden klg tučenej husy 140 hlov), morka 360 hlov, kačka za kus 220 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 8 kusov za 40 hlov, menšie 48 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 200, sumec 160, štika 150, zubáč 180, jesater 280, okúň 160 hlov za klg. **Raky**: kus za 12 hlov.

Rozličnosti: **Maslo** gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. **Tvaroh** 40 hlov za kilo. — **Smotana** 60 hlov za liter. — **Pár holubov** 120 hlov, **divá hus** —, **divá kačka** —, **jarabica** 220 hlov za kus. — **Zajac** za kus 3 kor. 00 hlov. — 1 klg. **divej svine** — hlov. **stehno srny** 170 kor. klg. — **Zemiaky nové** 20 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	27 00	25 50	24 00	22 80	22 00	20 60
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19 00	15 60	14 00	11 20		

Pšeničné otruby drobne po kor. 8 80, hrubé po 9 20

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2 60—3 40, **žlté** kor. 4 00—4 40, **rožky** kor. 6 00—7 00, **biele** kor. 2 40—2 80 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 20 hl. kor. — *Cibula* kor. 5 00—8 40 m. c. *Zeler* 100 kusov — — *Nové uhorky*: za kus 26 halierov.

Strova: *Hrach* nový liter 26 hal., čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fazuľa nová* 28 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 6. septembra.

Obilje	Jakosť dla hekt	Za 6 alforr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
č. pšenica banátaka	74-75	7 10	7 50	ÚRADNÝ DŮLH. (Za každých 100 korun)					
„ peštianska	75-77	7 00	7 55	Uhorská zlatá renta 4½%	96 10	96 60	Prvá uhor. poisť. spol.	2200	5250
„ stolnohelebrad- ska	75-78	7 05	7 65	„ korunová renta 4½%	90 70	91 10	Pešt. uh. knpec. b.	2620	2630
Riža (lito)	70-72	6 70	7 05	Uhorské regálové úpis 4½%	98 25	99 00	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	15000	16000
Jačmeň na krm	60-62	5 90	6 10	„ premiové úpis	159 00	161 00	Salgó-tarjánka baňa na uhlie	668 00	699 00
„ na pátku	62-64	5 50	5 80	Uhorská tiskovo-segedínska po- žička 4½%	141 00	142 00	Záložné listy.		
„ na várku	64-65	—	—	Uhorská tel. požička 4½% v zl.	100 00	101 00	Uhorského pozem. úverového ústavu 4½%	91 50	92 00
Ovos	59-61	5 30	5 70	„ vyzázkové úpis 4½%	90 30	91 30	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4½%	98 00	99 00
„ ukurica	—	6 20	6 45	Spoločná požička v beš. penia- soch 4½%	97 35	97 85	Uh. úver. ústavu s prámou 4½%	116 00	117 00
Prosno	—	—	—	Žreby.			Peniaze.		
„ krepica	—	13 50	14 00	Spolku „Jó sziv“	6 00	6 50	Čisársky dukát	11 40	11 50
„ červená	—	—	—	Uhorskeho „Červené kríže“	18 01	19 00	Dvadsať-frankovník	19 27	19 32
„ čatelinové semá, luc.	—	—	—	Rakúskeho	42 50	43 50	Nemecká ríšska marka	108 20	118 40
„ svinská masť peštianska	—	58 50	59 00	„ šviltka	11 50	12 50	Striebro	—	—
„ „ vidiecka	—	—	—						

Platný od 1. mája 1900.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. mája 1900.

Budapest—Galantha—Zsolna						Zsolna—Galantha—Budapest.							
Stanice.	triedy	express vlak I.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	Stanice.	triedy	osobný vlak I—III.	osobný vlak I—III.	rýchlo vlak I—II.	osobný vlak I—III.	express vlak I.
Budapest ny. p.	ind.	1 00		7 30	9 25	9 05	Zsolna (Rajecz-fürdő)	ind.	9 10	5 28	2 58	3 38	5 10
Galantha		3 47		10 20	2 30	3 00	Hricso		9 27	5 45	—	3 57	—
Gány		—		—	2 41	3 09	Kotteso 97. sz. órh.		*9 32	*5 51	—	*4 05	—
Szerec	érk.	—		10 34	2 51	3 17	Nagy-Bicse-Predmér		9 40	5 59	*3 21	4 14	—
Sár	ind.	—		—	*3 03	—	Pelvas 91. sz. órh.		*9 48	*6 08	—	*4 24	—
Szilád-Zéle		—		—	3 13	3 32	Podhr.-Vághéve 88. sz. órh.		9 54	6 14	—	4 31	—
Lipótvar	érk.	4 18		10 52	3 26	3 42	Vág-Besztercze		10 02	6 27	*3 38	4 41	—
Liptóvár	ind.	4 20		11 02	3 41	4 01	Milochó 82. sz. órh.		*10 10	—	—	*4 49	—
Madunicz 33. sz. órh.		—		8 29	—	*3 48	Puchó-Kocskócz		10 21	6 44	3 51	5 00	—
Kosztolány		—		8 37	—	3 56	Alsó-Kocskócz 77. sz. órh.		*10 27	—	—	*5 07	—
Drahóc 36. sz. órh.		—		8 46	—	*4 03	Bellus		10 34	6 56	—	5 15	—
Pöstyén		4 40		8 59	11 24	4 20	Lédecz		10 40	7 02	—	5 22	—
Poh.-Szerdahely 41. órh.		—		9 17	—	4 39	Ilava		10 50	7 12	4 08	5 33	—
Brunóc		—		9 22	—	*4 44	Dubnicz		11 00	7 22	—	5 44	—
Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.		—		9 36	11 44	5 03	T-Trencs-Teplisz		11 08	7 30	4 19	5 52	6 31
Vág-Ujhely		—		9 45	—	5 14	Trencsén szem. p. u.		11 27	8 23	4 34	6 20	—
Bobuszlavicz		—		9 55	*11 57	5 25	Trencsén-Istebnik		11 35	8 33	—	6 29	—
Melsicz		—		10 05	—	5 37	Kosztolna-Zajrecs 54. órh.		*11 42	8 43	—	6 38	—
Kosztolna-Zajrecs 54. órh.		—		10 13	—	5 47	Melsicz		11 52	8 57	*4 48	7 03	—
Trencsén-Istebnik		—		10 18	12 12	5 52	Bobuszlavicz		*12 00	9 09	—	7 13	—
Trencsén szem. p. u.		—		10 34	12 23	6 08	Vág-Ujhely		12 11	9 32	5 02	7 30	—
T-Trencs-Teplisz		5 37		10 53	—	6 41	Csejte-Szt.-Kereszt 43. órh.		—	*9 41	—	*7 39	—
Dubnicz		—		11 05	12 44	6 52	Brunóc		12 22	9 47	—	7 45	—
Ilava		—		11 16	—	7 02	Poh.-Szerdahely 41. sz. órh.		—	9 53	—	*7 51	—
Lédecz		—		11 23	—	7 09	Drahóc 36. sz. órh.		12 39	10 08	5 24	8 06	7 29
Bellus		—		11 30	—	*7 02	Kosztolány		—	10 18	—	8 16	—
Alsó-Kocskócz 77. sz. órh.		—		11 39	1 01	7 22	Madunicz 33. sz. órh.		12 53	10 26	—	8 26	—
Puchó-Kocskócz		—		11 49	—	*7 20	Lipótvar	érk.	1 04	10 42	5 43	8 40	7 47
Milochó 82. sz. órh.		—		11 59	*1 15	7 44	Lipótvar	ind.	1 30	11 07	5 53	—	7 49
Vág-Besztercze		—		12 07	—	*7 49	Szilád-Zéle		1 43	11 20	—	—	—
Podhr.-Vághéve 88. órh.		—		12 14	—	*7 56	Sár		—	*11 29	—	—	—
Pelvas 91. sz. órh.		—		12 26	1 32	8 07	Szerec	érk.	1 58	11 36	6 12	—	—
Nagy-Bicse-Predmér		—		12 33	—	*8 14	Gány		2 15	11 50	—	—	—
Kotteso 97. sz. órh.		—		12 42	—	8 22	Galantha	érk.	2 27	12 00	6 30	—	8 18
Hricso		—		1 00	1 55	8 39	Budapest ny. p. u.	érk.	7 35	6 05	9 25	—	11 00
Zsolna (Rajecz-fürdő)	érk.	7 05		—	—	8 28							

Nagy-Surány—Kis-Tapolcsány.

Stanice.	triedy	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.
Nagy-Surány	ind.	5 00	12 35	4 42
Zsitva-Födemes		5 14	12 52	4 54
Mánya		5 35	1 13	5 03
Szt.-Mihályúr 4. sz. órh.		*5 45	*1 24	*5 16
Vajk		5 56	1 36	5 25
Verebély		6 23	2 00	5 45
Zsitva-Ujfalu		6 36	2 16	5 56
Betekints 8. sz. órh.		*6 46	*2 28	*6 04
Taszár		7 00	2 40	6 12
Aranyos-Maróth		7 28	3 07	6 25
Kis-Tapolcsány	érk.	7 40	3 20	6 35

Pelsücz—Murány.

Stanice.	triedy	miešan. vlak II—III.	miešan. vlak I—III.	nák. os. vlak I—III.
Pelsücz	ind.	7 00	3 00	6 57
Horka-Özörény 1. sz. órh.		*7 16	*3 16	*7 17
Licze-Gicze		7 38	3 38	7 43
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		*7 51	*3 51	*7 59
Jolsva		8 21	4 16	8 12
Hisnyóvíz		8 51	4 41	érk.
Vizesért 11. sz. órh.		*9 04	*4 54	—
Nagy-Röcze		9 27	5 17	—
Hosszrét 14. sz. órh.		*9 44	*5 34	—
Murány	érk.	9 55	5 45	—

Kis-Tapolcsány—Nagy-Surány.

Stanice.	triedy	miešan. vlak I—III.	osobný vlak I—III.	miešan. vlak I—III.
Kis-Tapolcsány	érk.	6 15	4 41	6 45
Aranyos-Maróth		6 39	4 51	7 11
Taszár		6 56	5 02	7 30
Betekints 8. sz. órh.		*7 04	*5 08	*7 40
Zsitva-Ujfalu		7 14	5 17	7 53
Verebély		7 37	5 36	8 23
Vajk		7 49	5 46	8 40
Szt.-Mihályúr 4. sz. órh.		*7 59	*5 54	*8 52
Mánya		8 12	6 02	9 11
Zsitva-Födemes		8 28	6 16	9 35
Nagy-Surány		8 41	6 27	9 52

Murány—Pelsücz.

Stanice.	triedy	miešan. vlak I—III.	miešan. vlak I—III.
Murány	ind.	4 10	11 20
Hosszrét 14. sz. órh.		*4 20	*11 30
Nagy-Röcze		4 37	11 56
Vizesért 11. sz. órh.		*4 43	*12 02
Hisnyóvíz		4 55	12 31
Jolsva		5 10	1 01
Jolsva-Taplocza 6. sz. órh.		*5 28	*1 10
Licze-Gicze		5 41	1 22
Horka-Özörény 1. sz. órh.		*6 02	*1 43
Pelsücz	érk.	6 14	1 55

* Podmienečne vlak zastane.

Hruze čísla značia nočné hodiny.

Viacou cis. a kráf. dvornej knižničiarne Viktora Hornjanského v Budapešti.